

Fagbladet

OFFICEREN

03 / JUNI 2021

ORDENTLIGHED
ER VORES LICENS
TIL AT OPERERE

NÅR DER ER BEHOV FOR JURA
KRIGEN UDEN PUNKTUM
SENIORSEMINAR
EN AFTALES VEJ – SET FRA HOD

www.hod.dk

INDHOLD

NR. 3/2021

Leder

Kort nyt

11. September 2001

- Krigen uden punktum
- Den sidste danske soldat i afghanistan

Ordentlighed er vores licens til at operere

Faglige forklaringer

Juridisk støtte

- Når der er behov for jura
- Skyldte pludselig 200.000 kroner

Forsvarsattaché:

"Vores frihed kan aldrig tages for givet"

Boganmeldelse: To vigtige bøger om krigen mod terror

Det glemmer jeg aldrig...

Verserende sager

Forsidefoto:

Sara Skytte

Bagsidefoto:

Kaptajn Esben Witt Poulsen

Formand
Niels Tønning
niels@hod.dk

DET HANDLER OM AT VÆRE TRYG

FASTHOLDELSE OG REKRUTTERING var allerede Forsvarets største udfordring, da jeg tiltrådte som formand. Derfor har jeg også talt meget om netop det emne, og med tiden blev det også et fokusområde for Forsvarets ledelse. Som det også fremgår af artiklen med forsvarschefen inde i bladet, så er kurven langt fra knækket. For nogle grupper af specialister er det langt hen ad vejen et spørgsmål om konkurrencemæssig løn. De fleste siger næppe nej til mere i løn, men min påstand skal være, at det også her oftest hænger sammen med utilfredshed med øvrige vilkår.

Jeg har ved flere lejligheder skrevet, at mange af de forringelser, som HR-strategien og specielt forrige forlig medførte for personellet, bør rulles tilbage, men talen falder også helt naturligt på god ledelse som en helt grundlæggende forudsætning for, at Forsvaret igen opleves som en attraktiv arbejdsplads.

Det gjorde det også for nylig på et møde med den øverste ledelse, og der stod jeg blandt andet på mål for, at officerer ikke mangler evner til at lede, men tilfredsstillende vilkår for og tryghed i at udøve ledelse. Jeg er derfor glad for, at forsvarschefen fremhæver, at der igen skal være plads til at begå fejl, for aktuelt er oplevelsen hos mange nok snarere, at der reelt er en nul-tolerance for fejl – at fejl har karrieremæssige konsekvenser.

God ledelse kræver risikovillighed. Vejledninger er, som det burde være åbenlyst, kun vejledende, og selvfølgelig skal der ligge omtanke bag en beslutning, der afviger fra vejledningen. Det kan godt

være, at vi i Forsvaret er mestre i auftragstaktik, men de faktiske vilkår er mikromanagement og manglende lokal kontrol over vilkårene. Styrelseskonstruktionens partnerelementer og centraliserede støttefunktioner om administration og forvaltning svarer til, at man stadig forventer, at en edderkop kan gå, efter at man har plukket 4 ben af den. Det er derfor helt forståeligt, hvis chefer og ledere ikke har mod til at afvige fra normalen, men i stedet henholder sig til vejledninger og råd fra partnere.

For juraen og deorumkrav er – som det fremgår i artiklen 'Når der er behov for jura' på side 22 – hårde og ubarmhjertige, og dydens smalle sti opleves at være skærpet til en linedans, hvor risikoen for ansættelsesretlige reaktioner ikke kan negligeres. I interviewet med Steen Mikkelsen fortæller han, hvordan vi i HOD oplever både antallet af sager om juridisk bistand og sanktionernes størrelse som værende stigende. Og det bidrager ikke til lysten til at lede.

Selvfølgelig skal der ageres på sagerne, som har ramt Forsvarsministeriets område, og det kræver – som også fremhævet af forsvarschefen – en skærpet opmærksomhed på ordentlighed. Ikke kun i forvaltningen, men også i relationen til hinanden.

Alle skal behandles ordentligt og gives samme re-

spekt, som man selv forventer. Men ledelsesgrundlaget smuldrer, hvis man finder det nødvendigt at have vidner med til den svære samtale, afholder sig fra at give kritiske bedømmelser eller pr. automatik indkalder auditor eller psykolog, når nogen føler sig krænket.

Hvis vi vil være og opfattes som en attraktiv arbejdsplads, skal alle være glade for at gå på arbejde og glade, når de går hjem. Krænkende adfærd er også derfor uacceptabel, men der er mange gråzoner. Helt fundamentale og afgørende elementer i den militære kultur, som f.eks. lydighedspligt og befalingsret, vil med stor sikkerhed opleves krænkende for nogle. Men det må ikke opfattes krænkende i Forsvaret at få en skideballe eller få ekstra træning i eksercits – bare det foregår ordentligt.

Det er ikke nok at sige, at vi har nultolerance over for krænkelse, hvis ikke man sætter sig i spidsen for at definere den accepterede og ønskede kultur. Alternativet er, at vi kaster Forsvarets værdier og kultur ud med badevandet, og så bliver det med sikkerhed ikke en attraktiv arbejdsplads. Men også her drejer det sig om god ledelse, og den starter fra toppen.

ARBEJDS- TIDS- NEUTRALITET

HOD SAMT DE TO ANDRE

faglige organisationer, rettede i 2019 henvendelse til Forsvarsministeriets Personalestyrelse (FPS), idet vi efterhånden havde haft et større antal sager vedrørende arbejdstidsneutralitet under uddannelse.

I HOD har vi haft flere sager i Flyvevåbenet, hvor piloter har fået efterbetalt større beløb for merarbejde, som i første omgang var forvaltet under arbejdstidsneutralitet. Vi har ligeledes sager kørende om medlemmer, som har deltaget/deltager på kurser som officers-grunduddannelser, føringskurser m.v., hvor der er uklarhed, både hvad angår arbejdstidsneutralitetsbegrebet og om forvaltningen af arbejdstiden under "blended learning".

HOD får mange spørgsmål om fortolkningen af "beordrede uddannelser" og "selvansøgte uddannelser" og det er netop denne uklarhed, som har gjort, at de tre faglige organisationer rettede henvendelse til FPS med henblik på etablering af et arbejde, som skulle klarlægge og eventuelt justere grundlaget.

Under COVID-19 blev arbejdet dog midlertidigt stoppet, men fra august måned starter en møderække op, med det formål at få en afklaring, forventeligt i løbet af efteråret 2021.

Konsulent Steen Gøtsche

Vi opdaterer
løbende Rettigheder i
Coronarelaterede sager
på hod.dk.

Har du yderligere spørgsmål
så kontakt
konsulent Steen Gøtsche
goetsche@hod.dk
3525 0301

NOK.ER.NOK18
#nokernOK18

SPISEPAUSE I UDLANDET

FØLJETONEN OM SPISEPAUSEN for dansk personel udstationeret i udlandet lakker mod enden.

I midten af april 2021 mødtes HOD og FPS endnu en gang i sagen. Mødet forløb meget tilfredsstillende, og der tegner sig omridset af et forlig, som alle parter kan være tjent med.

Løsningen, som parterne overvejer, indebærer så lidt administration som muligt, hvilket blandt andet imødekommer begges ønske om at få lukket sagen. FPS havde dog et rimeligt behov for at få verificeret udsendelsesperioders længde og indholdet af eventuelle lokale løsninger hos de forskellige danske elementer, men denne verifikationsproces er netop afsluttet. Parterne vil nu sætte sig sammen og udforme den endelige aftale.

- Vi kunne være endt med ingenting, så vi er godt tilfredse med den løsning, der lige nu er udsigt til. Den er rimelig, siger konsulent Søren Wad Clausen.

FORSVARET HAR FÅET EN SENIORPOLITIK. Det betyder, at medarbejderne har ret til en bedre planlægning af deres senkarriere. Læs Forsvarsministeriets Fælles Seniorpolitik på fmn.dk. Foto: hkkf.dk

EFTERBETALING AF TIMELØNSAFHÆNGIGE LØNDELE

FORSVARSMINISTERIETS REGNSKABSSTYRELSE (FRS) har afsluttet efterreguleringen af fejlagtige merarbejdsudbetalinger til tjenestemænd. Der blev fundet fejl i 682 sager og udbetalt 5,3 millioner kroner inklusive morarenter.

HOD og FPS har gennem meget lang tid forhandlet i sagen om timelønafhængige løndele. FRS skifter nu fokus til overenskomstansatte officerer og vil ud over merarbejde se på døgntjeneste og sejladsydelse.

PRODUKTER FRA JYDSK EMBLEM FABRIK A/S

Vi har mange års erfaring med at fremstille produkter til Forsvaret. Udover ordensbåndsbjælker (sild) og krydsbånd, fremstiller vi også:

Skjold fra dag til dag

Stofmærker

Coins

Lommemærker/Læderlapper

Sofienlystvej 6-8 · 8340 Malling
+45 7027 4111 · info@jef.dk

BESØG JEF.DK

Hent Soldatens Medalje ABC her,
[brug dette link abc.jef.dk](http://brug.dette.link/abc.jef.dk)

KRIGEN UDEN PUNKTUM

Krigen mod terror er hverken vundet eller tabt. Den fortsætter. Sådan lyder det her i tyveåret for angrebet 11. september. Officeren har spurgt en tidligere forsvarschef, en forsker og en journalist, hvad krigen mod terror har betydet for dansk forsvar.

TEKST ANDERS HØJER RØMELING
FOTO GREG SEMENDINGER/AFP/RITZAU SCANPIX

FOR DE DANSKE SOLDATER finder krigen i Afghanistan sin afslutning på tyveåret for terrorangrebet 11. september 2001, når Danmark sammen med resten af NATO hjemtager sine sidste styrker fra det krigshærgede land. Officeren har talt med den tidligere forsvarschef, Jesper Helsø, universitetsforsker Ole Wæver samt journalist Jacob Svendsen, der hver især har fulgt krigen mod terror helt tæt.

En mærkelig dag

- 11. september 2001 var en markant og mærkelig dag,

fortæller tidligere forsvarschef og general i Hæren, Jesper Helsø. På dagen for angrebet sad han som chef for forsvarsstaben på sit kontor i Forsvarskommandoen.

- Det var sidst på formiddagen, og jeg sad stille og roligt og ordnede mine papirer, da kommunikationsfolkene løb ind og sagde, at jeg skulle følge med dem og se med i fjernsynet. I en uendelighed viste CNN klippene af de to passagerfly, der fløj ind i World Trade Center. Jeg spurgte først, om det var science fiction, men de svarede "nej, det er ægte".

- Huset gearede meget hurtigt op, og vi brainstormede

straks på, hvad der kunne være af mulige mål i Danmark. Vi havde aldrig før stået over for asymmetrisk krigsførelse på så markant en måde. Det varerede heller ikke længe, før statsminister Poul Nyrup Rasmussen kom med en politisk tilkendegivelse, som var så klar, som noget kunne være: Danmark stod ved sine amerikanske venners side, og den hjælp, de måtte have behov for, ville de få.

Kort efter angrebet tonede præsident Bush frem på tv-skærmen hjemme i amerikanernes stuer. Beskeden var klar: "Amerika og vores venner og allierede står fast

med alle dem, der ønsker fred og sikkerhed i verden. Og vi står sammen om at vinde krigen mod terror”.

- Da jeg hørte George Bush' tale og Poul Nyrup Rasmussens opbakning, var jeg klar over, at responsen ikke ville blive en mønstringsøvelse i Slesvig-Holsten. Det her ville blive voldsomt, også for Danmark, fortæller Jesper Helsø.

- Det stod hurtigt klart, at Danmark kunne levere specialstyrker og F16-kampfly i Afghanistan. Vi vidste, at det ville være specialstyrker, amerikanerne rykkede ind med først, og der kom da også en henvendelse fra Washington til København. Fra dansk forsvars side havde man også en interesse i at deltage i den skarpe ende og med de skarpeste styrker, fortæller den pensionerede general.

Ved daggry en juledag i 2001 landede et dansk Hercules-fly med fem specialoperationssoldater om bord på den amerikanske base Camp Rhino i Afghanistan. Danmark var nu officielt trådt ind i krigen mod terror.

Tættest på førerhunden

Hvorfor gik Danmark med i krigen, når nu vi ikke selv direkte blev ramt af terroren, og hvorfor var Forsvaret så interesseret i at stille med det skarpeste, selvom USA indledningsvis takkede nej til Danmarks og andre NATO-allieredes udstrakte hånd?

For ph.d. og mangeårig professor i statskundskab ved Københavns Universitet Ole Wæver er der ”altid flere forklaringer, end hvad godt er”, men svaret skal formentlig findes hos både de daværende politikere og i Forsvaret.

- I dag kan det være svært at se, hvorfor Danmark havde aktier i at gå med amerikanerne og løse problemerne i

Afghanistan, Irak eller Mali for den sags skyld. Uden 9/11 ville vores verden i dag nok have set meget mere europæisk ud og ville have peget frem mod et mere fredsbevarelsesagtigt dansk forsvar.

- Politikere på begge sider af midten ønskede et opgør med Danmarks rolle under blandt andet Anden Verdenskrig og 1980'ernes fodnotepolitik. Angiveligt kunne man gøre op med vores manglende heroisme under tidligere perioder, hvis man var med helt fremme i Afghanistan. Det havde været svært for Danmark at forene sig med en rolle, hvor man havde sagt nej tak til amerikanerne og i stedet havde taget til takke med en irrelevant og lavteknologisk forsvarspolitik.

- For det andet var der den professionelle stolthed for det danske forsvar i at mestre de mest krævende operationer og arbejde side om side med de bedste. Der var et pres for, at hvis døren stod åben, så gik man den højteknologiske vej, hvor man var højt placeret i hierarkiet og sad tættest muligt på førerhunden. Det mener jeg i øvrigt er en generel lovmæssighed for alle professioner. Vil du være blandt de bedste i verden, eller har du det fint med at udgøre den bløde mellemvare?

At tørtræne til OL i medley

Den tidligere forsvarschef Jesper Helsø bekræfter uden tøven Ole Wævers tese.

- Min gamle lærer på officersskolen undlod aldrig at fortælle os, at en officer, det er ham, der stiller op i 100 meter medley ved OL, selvom han har tørtrænet hele livet og aldrig har været i vandet.

- Du gennemgår ikke en officersuddannelse med løst krudt, uden at du har et ønske om at teste dig selv og dermed se, om det, du har lært, holder vand. Det ligger dybt i enhver profession, uanset om du er balletdanser, murer eller officer. Der er en selvopholdelsesdrift i det, at man ikke bare falder i et med muren, men at man vil manifestere et udkomme af sin uddannelse.

Ifølge Jesper Helsø viste officerernes såkaldte tørtræning sig værdifuld i både Afghanistan og Irak.

- Vi fik bevis for, at vores officersuddannelser var helt i top: Danske officerer gjorde sig gældende, de besad værktøjerne, analyseredskaberne, sproget og blikket for at arbejde side om side i den skarpe ende med de dygtigste soldater fra andre nationer.

- Vi kunne også konstatere, at officererne besad lige dele dialog og fandenivoldskhed. Jeg plejer at sige, at når danske soldater har klaret sig så godt derude, så skyldes

- Da jeg hørte George Bush' tale og Poul Nyrup Rasmussens opbakning, var jeg klar over, at responsen ikke ville blive en mønstringsøvelse i Slesvig-Holsten. Det her ville blive voldsomt, også for Danmark.

Jesper Helsø

- Mediemæssigt, politisk og forsvarsmæssigt var vi alle tordnende naive. **Ingen havde forstået, at en moderne, relativt toptunet krigsmaskines værste fjende var en brugt madoliedunk fyldt med sprængstof lavet på basis af kunstgødning.**

Jacob Svendsen

det den danske folkeskole, som lærer dem dialogen. Og der, hvor dialogen ikke er nok, så er de tilstrækkeligt fandenivoldske til at sige "ved I hvad, her er spillereglerne, og dem spiller vi efter". Dialogen byggede på den mulige brug af magt, men det var som regel dialogen, man brugte.

Hårdeste træfninger siden 1864

Afghanistankrigen kulminerede for Danmarks vedkommende i årene omkring 2007, hvor en dansk hovedstyrke bestående af 640 danske soldater blev sendt til Helmand-provinsen. Snart var soldaterne indsat i offensiv krig mod Taleban, og kampene er siden blevet omtalt som nogle af de hårdeste for det danske forsvar siden 1864.

- Nok var vores folk uddannede, men at træfningerne ville blive så hårde, det overraskede os alligevel, siger Jesper Helsø.

- Da vi gik ind i Helmand, var det planen at rydde provinsen for Taleban, så afghanerne parallelt kunne fylde op med egne styrker. Det krævede, at afghanerne var uddannede til opgaven. Den verden forsvandt dog ret hurtigt, og Taleban filtrerede tilbage ind i Helmand. Vi begyndte at spørge os selv, hvor længe vi kunne stå mål med situationen, og om vi bare agerede skydeskiver.

- Et af problemerne var jo, at det var svært at skelne fjenden fra den civile afghaner. Kan du se forskel på en talebankriger og så en bonde, som bare er sur over, at vi kører igennem hans opiumsmarker og dermed afskærer ham muligheden for at betale beskyttelsespenge til Taleban og derfor skyder på os? Det hjalp heller ikke, at nogle koalitions partnere og NATO-styrker ikke altid opførte sig lige sobert.

Tordnende naive

Dagbladet Politikens Jacob Svendsen har dækket dansk forsvarspolitik i en årrække, og som journalist har han besøgt Afghanistan 13 gange. De mange års dækning er samlet i bogen 'Et land i krig' fra 2012. Bogen beskriver med Jacob Svendsens egne ord, hvordan hverken toppolitikere, embedsmænd eller Forsvarets ledelse for alvor forstod eller forudså, hvordan de udsendte ville blive trukket stadig dybere ind i en blodig konflikt med svært gennemskuelige dynamikker.

- Mediemæssigt, politisk og forsvarsmæssigt var vi alle tordnende naive. Ingen havde forstået, at en moderne, relativt toptunet krigsmaskines værste fjende var en

brugt madoliedunk fyldt med sprængstof lavet på basis af kunstgødning.

- Samtidig var vi i Danmark så uerfarne med krigsdeltagelse, at det i en lang periode bremsede den kritiske og konstruktive debat om formålet med krigsdeltagelsen. Det nærmede sig mentalt landsforræderi at sætte spørgsmålstegn ved krigen i Afghanistan, for så svigtede vi vores udsendte. I stedet gemte man alt væk under hensyntagen til de udsendte, selvom det heller ikke var i deres interesse, at vi ikke diskuterede, hvad der foregik.

- Det tog noget tid, før det rigtigt gik op for mig, at krigen og ambitionen om at skabe et demokrati i Afghanistan var langt mere kompliceret og vanskelig end det, som både medierne, politikerne og Forsvaret udlagde det som. Vi kom jo udefra med meget lidt viden om Afghanistan og med et helt andet værdisæt og virkelighedsopfattelse. I bagklogskabens lys var det i mine øjne dømt til ikke at lykkes.

Man fik plantet nogle frø

Siden de første danske specialstyrker for snart to årtier siden landede i daggrøet i Camp Rhino, har i alt 10.980 danske soldater været udsendt til Afghanistan. Af dem er 37 personer omkommet, og yderligere syv er døde ved sygdom, ulykke eller anden skade, som ikke direkte skyldes kamphandlinger. Dertil blev 214 personer såret. (Kilde: Nationalmuseet, Forsvarsministeriet og Udenrigsministeriet via Ritzau).

Ifølge Forsvarets Efterretningstjenestes sikkerhedsvurdering fra sidste år er det sandsynligt, at Afghanistan inden for de kommende år ender i borgerkrig eller med et nyt Talebanstyre ved roret. Det er også sandsynligt, skriver efterretningstjenesten, at udviklingen i landet vil skabe en humanitær krise og flygtningestrømme samt styrke de militante islamister.

Ved at gå ind i Afghanistan som nogle af de første efter 9/11, fik Danmark en plads tæt på førerhunden, og danske officerer fik afprøvet deres tørtræning i vand. Efter godt tyve år trækker vi os hjem. Afghanistan er i skriven-

- På mange måder har Danmark et mere professionelt og kompetent forsvar end mange andre europæiske småstater. Det havde vi før 9/11, og det har vi endnu mere i dag. **Til gengæld kan vi fremstå lidt smådesperate, når amerikanerne ikke kan fremstille en eller anden krig i Mellemøsten, og vi så er nødt til at spørge franskmændene, om de har noget til os.**

Ole Wæver

de stund hverken rigtig vundet eller tabt, men snart er det forladt.

- Spørgsmålet er, om vi efterlader et bedre Afghanistan, lyder det fra Jesper Helsø. Han fortsætter:

- Ingen gennem historien har behersket Afghanistan, ikke engang da afghanerne havde et kongedømme. Hvordan skal de så kunne finde ud af det, når vi fortæller dem, at de skal have frie valg, folkevalgte ledere og demokrati? Det erkendte vi undervejs, og derfor ændrede strategien sig til, at vi ikke skulle påtvinge afghanerne vores værdier, men derimod vores uddannelse og praktik, for en dag ville vi jo være væk. At den dag så blev 2021, det havde jeg ikke forudset.

- Personligt mener jeg, at vi efterlader et bedre Afghanistan, end da vi gik ind, også selvom der var masser af fejlskud undervejs. Der kom en befolkning, der i en periode fik lov til at snuse til noget, der var bedre end Talebans styre. Vi fik sået nogle frø blandt den unge befolkning, og forhåbentlig får de frø lov at spire. Men måske de så også når at blive brændt ned til jorden igen.

Krigen uden punktum

Nok pakker de danske soldater grejet sammen i Kabul, men krigen mod terror fortsætter. I maj i år besluttede Folketinget at sende et stort specialstyrkebidrag til Sahel-regionen i Nordafrika for at deltage i den fransklede Operation Barkhane, der bekæmper terrororganisationer i området.

Beslutningen er i professor Ole Wævers øjne en direkte videreførelse af Danmarks aktive udenrigs- og forsvarspolitik, der for alvor tog fart med invasionen af Afghanistan i 2001.

- På mange måder har Danmark et mere professionelt og kompetent forsvar end mange andre europæiske småstater. Det havde vi før 9/11, og det har vi endnu mere

i dag. Til gengæld kan vi fremstå lidt smådesperate, når amerikanerne ikke kan fremstille en eller anden krig i Mellemøsten, og vi så er nødt til at spørge franskmændene, om de har noget til os. Vores forsvarspolitik står på den måde i en større identitetskrise, fordi vi oprindeligt investerede så meget i krigen mod terror.

I journalist Jacob Svendsens øjne var krigen mod terror "en gave fra himlen" for det danske forsvar.

- Den brutale og meget konfliktsøgende forklaring på, hvad krigen mod terror har betydet for dansk forsvar, er, at krigen redefinerede, hvad man skulle bruge et forsvar til i en periode, hvor der ikke var nogen umiddelbare trusler mod hverken Danmark eller NATO i Europa. I virkeligheden var man løbet tør for opgaver. Det lyder meget kynisk, men krigen mod terror var i virkeligheden helt afgørende for Forsvaret.

For den pensionerede forsvarschef Jesper Helsø var den septemberdag for tyve år siden ganske rigtigt startskuddet, der kastede Danmark ud i de voldsomste kampe i næsten 150 år. Men krigen var i gang længe før og vil vare ved, længe efter at de sidste danske styrker har forladt Afghanistan – og sågar Sahel, mener han-

- Før 9/11 vidste vi godt, at Taleban henrettede afghanere på fodboldstadionet i Kabul. Krigen mod terror var allerede i gang før terrorangrebet på USA, men angrebet katapulterede terroren helt frem i vores hjernebark. Terroren vil altid være der. Der vil altid være afvigende holdninger og systemer, så krigen mod terror er hverken tabt eller vundet, den fortsætter. ■

DEN SIDSTE DANSKE SOLDAT I AFGHANISTAN

Oberst Timm Willum Larsen bliver den sidste danske soldat, der forlader Afghanistan. Efter 20 års dansk krigsindsats fortæller styrkechefen om at lukke missionen ned, mens coronaen stadig raser, og Taleban (måske) står klar til at tilbageerobre landet.

- **AT LUKKE EN MISSION NED** er en sensitiv militær opgave. Vores udfordring er til stadighed at holde fokus på soldaternes sikkerhed. Vi bliver færre og færre, ikke kun målt på soldater, men også kapacitetsmæssigt. Vi har færre enablers så som flystøtte og eyes in the sky. Som tilbagetrækningen skrider frem, bliver vi mere og mere sårbare.

- **Lige nu** er vi 100 danske soldater tilbage, samlet i Hamid Karzai International Airport.

- **Vi har været** i ret højt beredskab de sidste mange måneder på grund

TEKST ANDERS HØJER RØMELING FOTO KAPTAJN ESSEN WITT POULSEN

af ustabiliteten i landet, og i missionsområdet er der opstillet langt flere sikkerhedsmure og shelters og lavet flere force protection-øvelser end normalt. Vi har heldigvis ikke været under angreb det sidste års tid på grund af aftalen mellem USA og Taleban, men der er ingen garanti for, at det fortsætter sådan. Derfor skal vi holde os skarpe til det sidste.

- Missionen har været ramt af covid-19, og det gør, at alting er anderledes. Da jeg ankom for et lille års tid siden, var alle gader og stræder i lejrene tomme. Alt socialt liv var væk. Boder og caféer var lukkede. Alle missioner er forskellige, men den her kommer folk til at huske som "covid og lukke-missionen".

- På grund af covid-19 har missionen ikke været det, som soldaterne måske håbede på. Vi har været ganske hårdt ramt med mange smittede og mange i karantæne. Det er dog mit indtryk, at alle danskere er ved godt mod og klør på og udfører deres job så godt som muligt.

- Alle steder fra får de danske soldater ros for at være omstillingsparate, veluddannede, positive, professionelle og villige til at gøre en ekstra indsats. Det er dejligt at være chef, når man får sådan en tilbagemelding.

- Har Afghanistankrigen været det værd? Det er et umuligt spørgsmål at besvare. Det er en individuel afvejning uden et enkelt svar. 44 danske soldater har mistet livet i Afghanistan, og vi har haft over 200 sårede. Måske man i stedet skal stille sig selv spørgsmålet, hvor vidt Forsvaret lø-

ste den opgave, man var blevet sendt af sted for at løse.

- Resolute Support Mission har ikke haft til opgave at bekæmpe Taleban, men at støtte de afghanske styrker og hjælpe med Afghanistans regeringsdannelse. Den opgave har vi løst til fulde, og Afghanistan er kommet utrolig langt de sidste tyve år. Tidligere blev det nationale stadion ikke brugt til fodboldkampe, men til at henrette civilbefolkningen uden rettergang, og piger kunne risikere at blive skudt, hvis de læste i en matematikbog. I dag går pigerne i skole og har adgang til sundhedsvæsenet.

- Det er ikke en hemmelighed, at de afghanske sikkerhedsstyrker vil blive udfordret i forhold til at varetage sikkerheden, når vi forlader Afghanistan. Samtidig ser vi tydelige tegn på stigende aktivitet fra Talebans side. Men hvad er alternativet? Vi har været i Afghanistan i 20 år. Er det det rigtige tidspunkt, eller skal man blive her 20 år endnu? Det er en politisk beslutning og i sidste ende en beslutning, der træffes af det danske samfund.

- Det er helt tydeligt, at afghanere, der arbejder i NATO-lejrene, er nervøse for fremtiden og utrygge både i forhold til landets sikkerhed og deres familiers sikkerhed. De er overraskede over, hvor hurtigt alting går, når nu beslutningen er taget.

- Nogle af de soldater, som er udsendt i fire måneder, får afbrudt deres mission halvvejs, og det er de lidt triste over, for som soldat vil man gerne gøre missionen færdig. Men

samtidig er de bevidste om, at de er med til at skrive historie som de sidste danske soldater i Afghanistan.

- Jeg kommer til at være den sidste danske soldat, der forlader Afghanistan. Jeg skal have den rød-hvide kommandofane med hjem. Fanen var først med danske soldater i Eritrea i 2000, derefter ISAF, så i Irak og nu Resolute Support Mission. Jeg tager den med hjem og afleverer den til forsvarschefen, indtil fanen en dag skal af sted med danske soldater på en ny udsendelse.

- Rigtig meget materiel og indhold fra containere og arkivskabe skal sendes hjem til Danmark. Vi hjemsender også historiske genstande som danske skilte, flag og dokumenter. Vi fandt den oprindelige aftale om oprettelsen af Nordic Palace, som de fire nordiske lande i sin tid etablerede. Paladset havde en lille telefonboks, hvor soldaterne skrev sig på en liste, når de ville ringe hjem til deres kære. Det var fra dengang, man stadig brugte landlinjer. ■

Rejseforsikringen dækker også i Danmark

Vælg en rejseforsikring, der passer godt på dig – uanset, hvordan du rejser. Og med HOD's samarbejde med Tryg kan du få ekstra lave priser på dine forsikringer.

Med Trygs årsrejseforsikring kan du fx få:

- Mulighed for betaling på privathospital
- Erstatning for ødelagte rejsedøgn, hvis du bliver syg
- Dansk alarmcentral døgnet rundt
- Erstatning ved forsinket bagage

Læs mere på tryg.dk/partner/hod

Dækker også i forbindelse med corona

Hvis du fx bestiller et sommerhus, så kan du få erstatning ved afbestilling som normalt – også pga. corona. Hvis ferien går med sygdom eller påbudt isolation – hvad enten du tilbringer isolationstiden hjemme eller på feriestedet – så kan du få dækket ødelagt ferie.

Det handler om at være

ORDENTLIGHED ER VORES LICENS TIL AT OPERERE

Styr på forvaltning,
unge soldaters massive
afgang, en noget forsinket
brigade, åbenhed og
selvstændighed i arbejdet.
Vi kommer langt omkring
i dette interview med
general Flemming Lentfer,
der nu har siddet godt
et halvt år i stolen som
forsvarschef.

TEKST CHRISTIAN BRØNDUM
FOTO SARA SKYTTE

General Flemming Lentfer tiltrådte som forsvarschef den 1. december 2020. Før det var han direktør for Forsvarsministeriets Materiel-og Indkøbsstyrelse.

FORSVARETS MÅSKE STØRSTE UDFORDRING i de kommende år er fastholdelse af soldater og ledere. Uplanlagt afgang af yngre officerer og befalingsmænd er slem nok, men værst er den voldsomme udskiftning i Forsvarets konstabelgruppe. Ikke færre end i størrelsesordenen 30-40 procent af konstablene forlader hvert år Forsvaret, og på turen ud af vagten udløser de ikke kun udgiften til uddannelse af nye konstabler, men tager også vigtig rutine og erfaring med sig.

Forsvarschef Flemming Lentfer er ikke i tvivl om, at fastholdelse af personalet - og altså ikke mindst konstablene - er hans måske største udfordring som ny i jobbet.

- På rekruttering står vi rigtig godt i alle værn, selv om der kan være lidt udfordringer med at rekruttere folk med særlige kompetencer. Men vi kan rekruttere alle de soldater, vi har brug for. Mit store problem er, at jeg har svært ved at fastholde dem. Vores personaleomsætning blandt de unge militært ansatte, særligt blandt konstabler og blandt yngre befalingsmænd, er for stor. Jeg tror, at vi i konstabelgruppen er oppe på mellem en tredjedel og fjerdedel om året. Den omsætning giver et behov for uddannelse, som jeg af en række grunde gerne ville undvære. Men den betyder også noget for kampkraften, for med den omsætning er det svært at fastholde rutine og erfaring.

En vigtig årsag til konstablernes hurtige farvel til kasernerne er formentlig, at de betragter uddannelsen og jobbet i Forsvaret som en kortvarig oplevelse, hvorefter de udskifter uniformen med et civil job og en tilværelse som voksen.

- Langt de fleste, der forlader Forsvaret, går lige ud i civil job herfra, konstaterer forsvarschefen.

De yngre officerers uplanlagte afgang fra Forsvaret har i årevis også givet anledning til rynkede bryn, som i perioder har udløst forskellige tiltag for at holde på dem. En af de vigtige grunde til officerers afgang i utide er de skift af tjenestesteder, som ofte er nødvendige, hvis man vil gøre karriere. Geografiske skift belaster familielivet.

Flemming Lentfer afviser, at han kender til explicitte krav om at flytte rundt.

- Men vi arbejder mere med at lægge tjenesteplaner, som konkret skitserer, hvilke job vi kunne tænke os, at du skal tage for at blive rutineret. Tjenesteplaner, som du kan se dig selv i, vil give en form for geografisk stabilitet.

De yngre officerers oplevelse af, at de skal gå på kompromis med familielivet, hvis de vil gøre karriere, har eksisteret i årevis og går åbenbart ikke væk, uanset om Forsvaret tilbyder tjenesteplaner. Hvad siger du til det?

- Jeg kan ikke sige, at det ikke er rigtigt, og der er sikkert også eksempler på, at familielivet belastes. Jeg har blot ikke noget krav om, at folk skal flytte rundt. Men jeg har selvfølgelig en ambition om at have arbejdskraft de steder, hvor tjenestestederne er, det er klart.

- Men jeg er også udmærket klar over, at vi har udfordringer her, fordi tjenestestederne typisk geografisk ligger steder i landet, hvor folk ikke lige slår sig ned. Vi skal finde de rigtige balancer for de ansatte, og dem er jeg ikke sikker på, at vi har nu.

Bachelorer kan tænke

Bliver de nye kadetters bachelorgrad brugt ordentligt i Forsvaret? Eller kan man komme med en hvilken som helst bachelor og blive officer?

- Jeg kunne godt fristes til at sige ja. Vi leder ikke efter en bestemt type bachelor, men efter folk, som passer ind i en officersprofil. En bacheloruddannelse styrker evnen til at tænke, planlægge, til at være nysgerrig og skeptisk og alt det der. Det er de egenskaber, vi leder efter, og når vi rekrutterer en bachelor, får vi folk, hvis hjerne har gennemgået en udvikling.

I øvrigt skal bachelorerne samarbejde med og skabe synergi sammen med de officerskadetter, som Forsvaret rekrutterer fra befalingsmændenes rækker.

- Synergien med dem, vi rekrutterer fra de indre linjer, og som har geledefaring, er enorm.

Flemming Lentfer, hvis tiltræden for et halvt år siden udløste en mindre pressestorm om forsvarsminister Trine Bramsens samarbejde med og respekt for forsvarschefens embede, virker udadtil bestemt ikke som en chef, der skræmmer ansatte ud af døren.

Tværtimod sætter han pris på at arbejde sammen med sine ansatte, med ord som tillid, åbenhed og selvstæn-

dighed som pejlemærker. Som chef for Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse stod hans skrivebord i et storrums kontor, og sådan havde han også gerne placeret skrivebordet på Forsvarskommandoens adresse i Holmens Kanal 9 i København, som deles med Forsvarsministeriets departement.

- Men væggene i denne bygning er altså svære at slå ned, forklarer han i sit nye kontor, hvor han på traditionel vis er barrikaderet bag et forkontor med sekretær.

Forventninger til ansatte

Men holdningen til ledelse og forventninger til Forsvarets ansatte er ikke gammeldags.

- Jeg forventer af mine chefer, at de går forrest og tager ansvaret på sig, hvis jeg skal sige det i en one-liner. Så laver man nogle fejl, og det har jeg det helt fint med. Der er ikke nogen dødsstraf for at dumme sig her.

Den opfattelse - at der er straf for at lave fejl - kunne man ellers nok finde blandt de ansatte?

- Det kan du have ret i. Men spørger du folk, som kender mig, så tror jeg, at du vil få bekræftet, at det er den måde, jeg tænker på. Jeg er ikke bange for at gå til stålet, når der er ledelsesmæssige udfordringer og behov for at tage ansættelsesretlige skridt. Men min erfaring er, at man kan lave om på den opfattelse, som du nævner, ved selv at gå forrest og signalere en anden form for ledelse. Egentlig er det helt almindelig ledelse, der bare skal rulles ud.

I Forsvarskommandoens ledelsesgruppe, som består af 15 generaler og admiraler, har forsvarschefen brugt tid på at revitalisere Forsvarets værdigrundlag. Det består af fem ord - troværdighed, åbenhed, tillid, selvstændighed og ansvarlighed. Oversat til hverdagen betyder værdigrundlaget, at for eksempel yngre officerer ikke skal være bange for at tage en chance og prøve noget nyt.

- Ja, jeg vil have folks gode ideer på bordet. Vi har brugt en del tid på at tale om selvstændighed. Det lever man ikke op til, hvis man ikke vil mene noget andet end chefen. Så det er mit krav: Gå forrest, og tag så ansvaret på jer.

Ordentlighed er et krav

Men Forsvarets ansatte skal dog ikke regne med megen forståelse, hvis ikke de forvalter Forsvarets og samfundets penge og andre ressourcer ordentligt. Efter et par år med opsigtsvækkende og pinagtige møgsager i Forsvaret er ordentlighed et krav.

- Vi skal have ordentlighed i forvaltningen. Vi kan simpelthen ikke tåle ikke at kunne leve op til ganske almindelig forvaltningsmæssig ordentlighed. Vi skal

kunne tælle pengene på den rigtige måde. Vi skal forvalte ressourcerne på den rigtige måde og leve op til alle andre krav, der ligger i normal virksomhedsledelse. Nogle gange kan forvaltning tage ressourcer og kræfter fra de ting, vi helst vil. Men ordentlighed er vores licens til at operere, og det er uden for diskussion.

Men det ville enhver af dine forgængere vel også sige. Alligevel har Forsvaret og Forsvarsministeriet haft striber af sager om rod i økonomien, alvorlige personelsager, endda med en general, der fik en fængselsdom. Der har også været svindelsager og andet.

- Ja. Men vi må afsætte de ressourcer, der skal til for at leve op til kravet om ordentlighed. Når eksempelvis Rigsrevisionen kritiserer os for et eller andet, afsætter vi ressourcerne, der kræves for at rette op på det. Tag eksempelvis de forvaltningsmæssige kiks, der har været på ejendomsområdet. De har jo givet anledning til, at der er adskillelse mellem indkøber og varemottager og så videre. Her kan man ikke diskutere, om man gider gøre det arbejde, fordi man hellere vil på skydebanen.

Ondt i maven

Forsvarets (manglende) evne til at praktisere åbenhed, forstået som en kultur, der fremmer lysten til at debattere Forsvarets resultater og opgaver, har også trukket et spor af dårlige sager gennem både fortid og nutid.

Blandt de senere sager huskes ombudsmandens irettesættelse af tidligere forsvarschef Peter Bartram, der havde truet med at fyre ansatte, som ytrede sig for vold-

- Jeg er udmærket klar over, at vi har udfordringer, fordi tjenestestederne typisk geografisk ligger steder i landet, hvor folk ikke lige slår sig ned. Vi skal finde de rigtige balancer for de ansatte, og dem er jeg ikke sikker på, at vi har nu.

Flemming Lentfer →

somt om kolleger eller foresatte på sociale medier. Og højtstående officerer som pludselig opnåede en uansøgt stilling langt fra den stilling, hvorfra de ytrede sig kritisk. Det skete for eksempel for oberst Lars R. Møller efter, at han offentligt havde kritiseret en plan om at sende Fennec-helikoptere til støtte for den danske bataljon i Afghanistan.

- Jeg kender ikke indholdet af de sager, men du kan ikke finde nogen, der har sagt, at jeg har gjort noget lignende. Du kan sikkert godt finde nogen, der synes, at jeg har bedt dem om at flytte et andet sted hen, og det har der været gode begrundelser for. Men grunden har ikke været, at man har sagt sin mening eller været på tværs. Det kan du simpelthen ikke finde.

Flemming Lentfert tror på, at Forsvarets chefer kan vise i praksis, at åbenhed er ment alvorligt.

- Når vi siger åbenhed og rent faktisk demonstrerer det, så tør man komme med det, hvis der sidder nogen med ondt i maven over et eller andet. Det gælder alle kategorier, uanset om det handler om noget, man selv har gjort eller set andre gøre, eller hvis man har en anden mening om en beslutning, der er truffet. Jeg kan ikke pege på en silver bullet her, men åbenhed er noget, der kommer med tiden.

Brigade bliver ikke klar

Et af de første større spørgsmål på forsvarschefens bord har handlet om opbygningen af Hærens 1. brigade, som

- For mig er det vigtigt, at fakta kommer på bordet, for det er nu engang fakta, vi skal operere i. Og jeg har ikke lyst til eller ambition om at sidde på toppen og skabe et væsensforskelligt billede af, hvad der rent faktisk foregår. Det er min opgave at fortælle politikerne, hvordan tingene ser ud.

Flemming Lentfer

ifølge forsvarsforliget fra 2018 skal gøres klar til at blive sendt i kamp fra 2024.

Men allerede nu har forsvarschefen offentligt i blandt andet Berlingske erkendt, at brigaden ikke kan udstyres med eget luftværn, som kan beskytte brigaden mod trusler fra for eksempel droner og helikoptere inden 2024. Ifølge Flemming Lentfer er der endnu ikke truffet beslutning om, hvad der skal købes. Penge til anskaffelsen ligger i øvrigt også sidst i indeværende forligsperiode. Først derefter, når et køb er besluttet og gennemført, går produktionen i gang, hvorefter yderligere et antal år skal bruges til at modtage materiellet og gennemføre uddannelse af personel.

Ud over luftværn skal brigaden forsynes med logistik - herunder ammunitionsbeholdninger -, som vil koste "et firecifret millionbeløb." Altså mere end en milliard kroner. Det såkaldte logistikprojekt er der ikke afsat penge til i indeværende forlig, oplyser Flemming Lentfer. Luftværn og logistik er blandt de største klumper i det, som forsvarsminister Trine Bramsen (S) i et svar til Folketingets forsvarsudvalg beskrev som "udestående."

Det gode spørgsmål er naturligvis, hvorfor den tidligere forsvarsminister, Claus Hjort Frederiksen, og den daværende kreds af forsvarsordførere i forligsteksten lovede, at Danmark ville "råde over en deployerbar brigade på ca. 4.000 soldater, der opfylder NATO's styrkemål til en middeltung brigade." Forligsteksten tager ikke forbehold for manglende luftværn eller ammunition.

"Officeren" har henvendt sig til Claus Hjort Frederiksen for at få et svar, men han er ikke vendt tilbage. Og Flemming Lentfer kan ikke hjælpe.

- Det kan jeg ikke svare dig på, for jeg var ikke i lokalet. Men for mig er det vigtigt, at fakta kommer på bordet, for det er nu engang fakta, vi skal operere i. Og jeg har ikke lyst til eller ambition om at sidde på toppen og skabe et væsensforskelligt billede af, hvad der rent faktisk foregår. Det er min opgave at fortælle politikerne, hvordan tingene ser ud. Så er det muligt, at det kan give anledning til at drøfte, hvor forventningerne (til brigadens etablering, red.) kom fra. Og det må så være sådan.

- Men når brigaden er færdig, og vi har fået de "udestående" ting på plads, så får du ikke en bedre brigade. Det bliver noget senere end 2024, men jeg kan ikke sætte årstal på.

Kan det blive fire-fem år senere?

- Man er nødt til at tænke udeståenderne ind i næste forligsperiode, så ja, det er det antal år, vi kigger ind i.

Flemming Lentfer er som tidligere chef for Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse bevidst om, at

– Man taler om at vende tilbage til “de gode gamle dage.” Men jeg har altså været her i 38 år, og “**de gode gamle dage**” var ikke nødvendigvis så gode, som man forestiller sig. Dengang var der også knaphed på ressourcer, og der var mange kongedømmer.

Flemming Lentfer

der går adskillige år, fra beslutningen om en anskaffelse træffes, til materiellet kan tages i brug.

- Hvis det er sådan, at vi først ser resultaterne af vores beslutninger om syv år, så kommer jeg ikke selv til at opleve resultaterne af de fleste beslutninger om anskaffelser, som jeg er med til at træffe eller give råd om i dag. På samme måde er de anskaffelser, som vi modtager i dag, ikke noget, jeg har besluttet, men er resultatet af beslutninger, som er fem eller syv år gamle eller mere. Hvis jeg skulle udtrykke et personligt succeskriterium, så skulle det være, at der engang i fremtiden står en efterfølger og tænker, at vi traf nogle gode beslutninger i denne tid.

Intet behov for ny struktur

Ved siden af sagen om udmøntningen af forsvarsforliget har debatten i medierne også handlet om Forsvarets organisation, hvor forsvarschefen i dag fungerer som en af syv styrelser, hvortil kommer Forsvarets Efterretnings-tjeneste, Auditørkorpset plus dronningens adjutantstab og jagtkaptajn.

Forsvarsministerens insisteren på at benævne forsvarschefen som “styrelseschef” udløste en heftig debat, herunder om forsvarschefen atter skal have ansvaret for blandt andet materiel og personel, kaldet “helhedsansvar”. Blandt andre Venstre og Dansk Folkeparti ønskede en organisationsændring i den retning. Også forsvarsminister Trine Bramsen har i maj sidste år i Avisen Danmark slået til lyd for at tilbageføre blandt andet ansvaret for personellet til forsvarschefen. Men de ændringer har regeringen siden da aflyst.

Ifølge Flemming Lentfer er der heller ikke noget påtrængende behov for at ændre den nuværende struktur.

- Jeg lever fint med den organisation, der er nu. Jeg har selv siddet i den anden ende (som chef for materielstyrelsen, red.), og jeg kender de øvrige chefer personligt. Der er ingen problemer. Man taler om at vende tilbage til “de gode gamle dage.” Men jeg har altså været her i 38 år, og “de gode gamle dage” var ikke nødvendigvis så gode, som man forestiller sig. Dengang var der også knaphed på ressourcer, og der var mange kongedømmer. I dag er der langt færre kongedømmer i organisationen og langt mere faglighed. Den med “de gode gamle dage” abonnerer jeg ikke på. Vi har et super godt samarbejde på tværs af styrelserne og med departementet.

Godt samarbejde

På samme måde beskriver Flemming Lentfer samarbejdet med forsvarsministeren og departementet som godt. Diskussionen, om han som forsvarschef selv måtte bestemme, om han vil tale med medierne, afviser han.

- Det er sagt klart, også fra ministerens side, at man gerne vil have, at Forsvarets chefer og jeg selv går forrest i kommunikationen, og at man gerne vil have mere af det. Jeg føler selvfølgelig en forpligtelse til, at vi udtaler os om det, vi ved noget om, og ikke alt muligt andet. At jeg taler med dig, er et eksempel på den kommunikation, og det er ikke sådan, at jeg har været i departementet for at få lov til det. Jeg oplever et meget fint samarbejde med den departementschef og den minister, der er nu. ■

EN AFTALES VEJ – SET FRA HOD

Du bliver enig med chefen om et tillæg på kr. 2.000 om måneden (eller et andet beløb). Hvad sker der så, og er der noget at være opmærksom på?

TEKST KONSULENT STEEN MIKKELSEN

FORTÆLLINGEN MÅ NØDVENDIGVIS

starte lidt tidligere i processen end ved din enighed med chefen. For det er jo en forudsætning for, at det er dig selv, der forhandler med chefen, at du har **individuel forhandlingskompetence**.

Det påhviler altid ledelsen at udfærdige **forhandlingsresultater**, herunder aftaler. Derfor skal chefen foranstalte, at der udformes en aftale med de vilkår, I har aftalt.

Aftalen underskrives af begge parter, og det er den underskrevne aftale, der skal sendes til HOD til godkendelse – typisk ved ”7 dages silent procedure”.

Når aftalen er godkendt, er den **juridisk gyldig** og må lønrapporteres og – hvis aktuelt – anvendes som grundlag for, at du accepterer en ny stilling og dermed forlader den hidtidige stilling.

Hvis der ikke er tale om en aftale, men om et forhandlingsresultat fra en forhandling, der ikke er endt med, at du skal have et tillæg, er der en forståelse mellem Forsvarsministeriets Personelstyrelse og HOD om, at forhandlingsresultatet kan sendes i form af en mail til HOD med alle relevante oplysninger – herefter skal HOD godkende forhandlingsresultatet.

Hvis det er TR, der forhandler, så er det TR, der underskriver aftalen. Dermed er den formelt set godkendt og skal – som sådan – ikke sendes til sekretariatet til godkendelse, men for fuldstændighedens skyld, og fordi vi desværre jævnligt ser brug af forkert aftaleskabelon, vil vi meget gerne modtage aftalen alligevel.

Når der er individuel forhandlingsret, kan HOD alene gå ud fra, at det er den enkelte officer, der forhandler. Det er sket flere gange, at HOD har modtaget en aftale mellem en lokal myndighed og en officer om PKVAL, hvorefter HOD ad andre kanaler bliver opmærksom på, at vedkommende officer også oppebærer et funktions-tillæg, men den aftale er ikke sendt til godkendelse ved HOD.

Så retter HOD henvendelse til FPS, fordi den overordnede aftale om tillægsgdannelse eller den lokale aftale om andre forhandlingsregler er overtrådt. Desuden er der jo tale om, at aftalen ikke ses at være juridisk gyldig.

Så er det ”træls” at få svar tilbage fra FPS enten med kopi af en aftale eller med besked om, at aftalen er forhandlet af den lokale TR.

Når der er individuel forhandlingsret, har TR kun ret og mulighed for at forhandle, endsige underskrive en

aftale, hvis pågældende officer har overdraget det til HOD at forhandle – men så har officeren jo ikke samtidig forhandlet sit eget PKVAL. Formelt set er den aftale, som TR så har skrevet under på, ikke gyldig – og det er et problem i sig selv.

HOD beder alle TR om at indsende alle de aftaler om individuelle tillæg og funktionsvederlag, de indgår, til HOD

Der kan som nævnt indgås lokal aftale om andre forhandlingsregler for de overenskomstansatte officerer, hvor det i udgangspunktet er TR, der skal forhandle. En sådan aftale indgås af TR med den lokale ledelse, og den skal indsendes til godkendelse i HOD. Den skal, lidt atypisk, ikke sendes til godkendelse på ledelsessiden.

Det kan jo ske i alle forhandlinger (dog ikke individuelt forhøjede pilot-tillæg), at der ikke kan opnås enighed mellem ledelsen og officeren evt. TR. Så er der mulighed for at få forhandlingen videreført via et uenighedsreferat.

Reglerne er lidt forskellige mellem de tjenestemandsansatte officerer og de overenskomstansatte officerer.

For tjenestemændene gælder, at forhandlingen kan videreføres i første omgang mellem den lokale ledelse eller et niveau højere og HOD

FORKLARINGER

Individuel forhandlingskompetence betyder, at det er aftalt med HOD, at det er officeren selv, der forhandler de individuelle tillæg.

Det gælder for alle tjenestemandsansatte militære officerer samt beredskabets sektionschefer i basisløngruppe 5 samt chefgruppen.

For overenskomstansatte officerer i løngruppe 2, 3 og 4 (op til og med kaptajn/kaptajnløjtnant/sektionsleder) gælder, at det er tillidsrepræsentanten (TR), der forhandler. For officerer i løngruppe 5 samt chefgruppen er der individuel forhandlingskompetence.

Dog kan der lokalt indgås aftale om andre forhandlingsregler for de overenskomstansatte officerer, så de selv får forhandlingskompetencen.

For alle, hvor der er individuel forhandlingskompetence gælder, at **forhandlingsresultatet** skal godkendes af HOD, og det er altid sekretariatet. Uden den godkendelse er forhandlingsresultat ikke gyldigt.

For alle, hvor der er individuel forhandlingskompetence gælder, at de kan overdrage det til HOD at forhandle på deres vegne.

Alle kan vælge at have en bisidder med til forhandlingen.

Forhandlingsresultatet er "resultatet af forhandlingen" enten i form af en aftale eller et referat, der viser, at forhandlingen har fundet sted, og at der var enighed om intet tillæg.

Husk, at alle individuelle tillæg som udgangspunkt er pensionsgivende og varige inden for myndigheden.

Juridisk gyldig

Et forhandlingsresultat er først juridisk gyldigt, når det er godkendt af HOD.

Derfor skal forhandlingsresultatet være godkendt, inden det kan bruges som grundlag for at acceptere en ny stilling og dermed forlade den hidtidige stilling. Det gælder også ved nyansættelser og udnævnelser.

Statistikkerne skal selvfølgelig være så dækkende som overhovedet muligt for at kunne bruges til noget.

Er statistikkerne ikke retvisende, vil der være stor risiko for, at de medvirker til urealistiske forberedelser for andre officerer.

Og HOD kan blive nødt til at ophøre med at levere statistikkerne.

TR

Indsend alle forhandlingsresultater, aftaler, uenighedsreferater og aftaler om andre forhandlingsregler, du indgå eller måtte få tilsendt fra ledelsen.

og eventuelt i anden omgang mellem FPS og HOD. Herefter er der ingen muligheder for videreførelse.

For de overenskomstansatte officerer gælder, at forhandlingen kan videreføres i første omgang mellem FPS og HOD og eventuelt i anden omgang mellem moderniseringsstyrelsen og HOD. Herefter er der ingen muligheder for videreførelse.

Husk, at ledelsen ikke sender uenighedsreferater til HOD pr. automatik – det skal du selv gøre, hvis du ønsker, at forhandlingen skal videreføres.

Hvis der er tale om forhandling i forbindelse med nyansættelse eller skift til anden myndighed gælder, at såfremt der ikke opnås enighed ved forhandlingen, så er der intet resultat, og ansættelsen eller stillingsskiftet kan ikke finde sted. Derfor skal alle forhold være på plads, herunder godkendelse af forhandlingsresultatet, INDEN ansættelse eller stillingsskifte iværksættes.

Muligheden for uenighedsreferat findes desværre ikke for chefgruppen.

Hvis der er spørgsmål i forbindelse med forhandlingsresultaters godkendelse eller forhandlinger i det hele taget, så kontakt konsulent Steen Mikkelsen via steen@hod.dk.

NÅR DER ER BEHOV FOR JURA

Juridisk bistand i forbindelse med ens ansættelse er noget, de færreste officerer tænker over i hverdagen. **Men står man pludselig og har brug for hjælp, kan HOD støtte,** og det bruger vi faktisk mange ressourcer på.

TEKST MICHAEL AAGAARD JENSEN

HVIS MAN PLUDELIG SKAL KENDE PARAGRAFFER i tjenestemandsløven eller tillæg til Forsvarets overenskomster til bunds eller har modtaget et tiltaleskrift og har en retssag hængende over hovedet, så er det rart at have en ekspert ved hånden. Som medlem af HOD har man adgang til juridisk bistand. Ofte vil det være fra en af de ansatte konsulenter, som selv er officerer og har indgående kendskab til Forsvaret og de juridiske spidsfindigheder, der er at finde i en af landets største myndigheder. En af konsulenterne er Steen Mikkelsen.

- Vi bruger rigtig meget tid på juridisk bistand. Vi har massevis af daglige opkald og mails, hvor folk spørger om et eller andet, som har en form for juridisk karakter, og vi yder også bistand i forbindelse med løn- og ansættelsesvilkår, fortæller han.

Fra bøder til store retssager

Faktisk går mellem 20 og 30 procent af Steen Mikkelsens arbejdstid med at yde juridisk bistand til medlemmerne. Den daglige bistand, som han yder, kan eksempelvis være, hvis en officer er kommet til at afgive et utilsigtet skud på skydebanen, og dermed har overtrådt nogle bestemmelser.

- Så kommer auditørkorpset og giver en bøde, og så retter vedkommende henvendelse til os og spørger, om det nu kan være rigtigt. Der sætter vi ikke en advokat på, for det kan vi godt se er, som det skal være, siger Steen Mikkelsen.

Igennem årene har Steen Mikkelsen oplevet, at sagerne, der ender på hans bord, har ændret karakter,

og samtidig er nogle af sagerne blevet større og mere komplicerede.

- Vi kender alle sammen hærchef-sagen, som var en stor og højprofileret sag, fortæller han og fortsætter;

- Tidligere havde vi et antal sager om brug af kreditkort. Når man har udleveret et kreditkort, så kan man komme til at blande det private kort sammen med det tjenstlige kort. Det gav nogle sager, fordi nogen havde fået byttet rundt og dermed var kommet til at købe private ting på tjenstlige kort. Den slags sager ser vi heldigvis ikke ligeså mange af nu, formentlig fordi folk har lært proceduren og holder de to kort adskilt. Lige nu ser vi en vækst af krænkelsessager og lidt mere af det, man kunne kalde generel pligtforsømmelse, der er en slags gummiparagraf, som man kan putte mange ting ind under.

I takt med, at sagerne er blevet mere komplekse, er HOD's udgifter i forbindelse med juridisk bistand til medlemmerne steget. Fra at ligge på omkring 600.000 kroner om året ligger udgifterne nu på mellem 900.000 og en million kroner.

Også for studerende

Et andet område, hvor HOD hjælper med det ansættelsesretslige, er på officersskolerne. Her sidder konsulenterne med som bisiddere ved de såkaldte evalueringskommissioner, som vurderer elever, der ikke lever op til skolernes krav. Et eksempel, som Steen Mikkelsen fremhæver, var en elev, som var dumpet i et af de tunge fag – taktik. Skolen vurderede derfor, at kadetten måt-

te afgå fra uddannelsen og droppe karrierevejen som officer. Men under forløbet fandt HOD's konsulent ud af, at kadetten under træning var kommet slemt til skade på forhindringsbanen og havde brækket nogle hvirvler i nakken. Det betød, at kadetten i en periode havde taget stærkt smertestillende medicin, og der var derfor helt andre årsager til hans præstation til eksamen.

- Her fremførte vi, at hvis han havde reageret "normalt", havde han sygemeldt sig og var gået et år om. Men han forsøger at kæmpe sig igennem, dumper, og nu udviser I ham. Det hænger ikke sammen. Det kunne skolen godt se, så han fik lov til at gå et år om, fortæller Steen Mikkelsen.

Kender Forsvaret

Den juridiske bistand, som et medlem kan forvente fra HOD, er forskellig alt efter sagens karakter. I første omgang vil bistanden dog typisk komme fra en af HOD's konsulenter.

- Vi ved, hvordan Forsvaret er skruet sammen, vi kender til tjenestemandsløven, vi kender Forsvarets mekanismer, og vi kender overenskomsterne og den måde, folk er ansat på. Så hvis en sag hører under eksempelvis tjenestemandsløven, som er den, størstedelen af vores medlemmer hører under, så er det mere vores kompetencer, der gør sig gældende, end det er kompetencerne hos en advokat ude i byen. Hvis vi får en advokat indover, så er det noget, der har med enten den borgerlige eller den militære straffelov at gøre, fortæller Steen Mikkelsen.

- Det er en enorm ubehagelig og fremmed fornemmelse at blive anklaget. Selvom man på papiret er uskyldig, til det modsatte er bevist, føles det stik omvendt. Frygten for fremtiden indtræder, og livet bliver sat på pause. **Fra det ene øjeblik til det andet fratages man den tillid og beslutningskompetence, der er så grundlæggende for jobbet som officer.** Man får fornemmelsen af, at det er meget svært for den omkringliggende organisation at håndtere situationen som mistænkeliggjort, og man bliver meget alene. Jeg kan kun opfordre til hurtigt at søge hjælp ved advokat og fagforening, selvom det for mig i starten gav en følelse af illoyalitet.

Officer, påtale opgivet

En advokat vil altså typisk komme på banen, hvis en sag kan ende i retten. Det kræver dog, at lovovertrædelser er sket i medfør af tjenesten.

- Det er ikke sådan, at bare fordi man begår en straffelovsovertrædelse, så kan man komme til os og få juridisk bistand. Kører man for stærkt i et tjenestekøretøj, er det ikke i medfør af tjenesten, men fordi man har en tung højre fod. Vi yder heller ikke bistand til skilsmisser, eller hvis nogen har udøvet hustruvold. Det er ikke en retshjælpsforsikring, man køber ved at være medlem. Men vi kan godt gå ind og hjælpe nogen med straffelovsovertrædelser, hvis vi mener, at det er i medfør af tjenesten, siger Steen Mikkelsen.

Stor risiko for at ville tabe

I det øjeblik HOD's konsulenter vurderer, at en sag har

**Kontakt konsulent
Steen Mikkelsen på
steen@hod.dk eller
2536 1888, hvis du har
brug for at drøfte
din situation.**

Foto: Sara Skytte

potentiale til at skulle i retten, så forelægger de sagen for HOD's hovedbestyrelse. De skal så godkendes, at der ydes juridisk bistand. Det kan som sagt være, fordi der er tale om nogle helt konkrete overtrædelser af straffeloven, eller at en sag har en principiel karakter, hvor det er i HOD's interesse at få en retslig afgørelse. Et eksempel på det sidste kunne være en sag, hvor en gruppe officerer mente, at de var blevet lovet ansættelse som tjenestemænd.

- Den førte vi, selvom vi godt vidste, at der var meget stor risiko for, at vi ville tabe den. Det gjorde vi af principielle grunde for at kunne sige, at vi havde ført den så langt, vi overhovedet kunne, fortæller Steen Mikkelsen.

Så lige meget om en sag kan løses af en konsulent eller skal hele vejen til retten med hjælp fra en advokat, så sikrer medlemskab af HOD, at man altid har kompetent, juridisk støtte lige ved hånden.

- Medlemskabet af HOD er på den måde en form for brandforsikring. Man håber, at man aldrig får brug for det, men i det øjeblik man har, så er den rigtig god at have, siger Steen Mikkelsen. ■

SAGER KAN TRÆKKE I LANGDRAG

Står man pludselig med et tiltaleskrift i hånden, så skal man væbne sig med tålmodighed. Ifølge Steen Mikkelsen er det normalt, at sager varer halve år frem for måneder. Det skyldes flere ting.

- Hvis vi taler om en sag, hvor Auditørkorpset er en del af efterforskningen, kan det godt tage ret lang tid. Primært fordi de har travlt og har mange sager. De skal finde ud af, om en sag kan bære i retten. Ender den i en egentlig straffesag, så går der også tid, inden man har fået berammet en sag i retten, fortæller han.

Selv hvis auditørerne ender med at afvise en sag og laver det, der kaldes påtaleopgivelse, er det ikke nødvendigvis afslutningen på forløbet for officeren

- Auditørerne kan sende sagen videre til Personalestyrelsen med henblik på det, der hedder en ansættelsesretslig vurdering. Altså om man kan komme efter vedkommende disciplinært. Så ikke nok med, at det kan være en lang sag ved auditørkorpset. Når de så har sagt nej, skal man indstille sig på, at der kommer en sag mere, fordi sagen så prøves af ansættelsesretsligt, siger Steen Mikkelsen.

Det betyder dog ikke, at HOD's konsulenter slipper sagen, før der er sat det endelige punktum. Tværtimod.

- Det er et urimeligt langt tidsforløb (ca 1,5 år), man er igennem især sat op mod hvilken "begrænset" anklage, der er imod én. **Det er et psykisk pres uden lige, da os, der har uniform på, normalt ikke har det for pengenes skyld**, men lidt karikeret sagt ser det som et "kald" og en stolthed at trække den på hver dag. Jeg var dømt uden identitet i 1,5 år, og anede ikke, om jeg var købt eller solgt.

Yderligere blev jeg "flået" hjem fra en mission, hvilket blot var med til at mistænkeliggøre mig overfor min familie, kolleger og venner, for så måtte der jo være ét eller andet om det, ellers ville den danske stat da ikke bruge så mange ressourcer på at tvinge mig hjem så hurtigt som muligt.

Officer, frifundet ved retten

SKYLDTE
PLUDSELIG
200.000
KRONER

TEKST MICHAEL AAGAARD JENSEN

I 2012 FÅR EN PILOT EN SKRIVELSE fra Forsvarets Personalestyrelse (FPS), hvor de gør opmærksom på, at de har gennemgået pilotens lønforhold og konstateret, at han har modtaget et forkert tillæg. De skriver også, at de vil have kammeradvokaten til at se på sagen. Det bliver begyndelsen på en lang kamp for piloten, som her ønsker at være anonym.

- Jeg er meget usikker på, hvad der skal ske, når de begynder at snakke om kammeradvokat. Derfor får jeg hurtigt HOD ind i sagen, fortæller han.

Her kan konsulent i HOD Steen Mikkelsen fortælle, at piloten ikke er den eneste, der står i denne situation. Der ligger allerede to lignende sager på hans bord. Piloten hører ikke mere fra FPS i seks måneder. Men en dag vender de tilbage.

- Jeg får at vide, at jeg skylder omkring 200.000 kroner, at jeg kan betale tilbage i rater, og de insinuerer, at jeg har snydt med arbejdstider, og at jeg som en del af ledelsen burde vide bedre. Deres krav virker på mig ret arrogante, fortæller piloten.

Han giver HOD ret til at forhandle på sine vegne. Det ender i et møde, som viser sig at være afgørende.

- Jeg havde været i England og kunne lige nå at deltage i mødet med en halv times forsinkelse. Jeg ringer fra lufthavnen til Steen Mikkelsen. Han siger, at der ikke er nogen grund til, at jeg kommer. De havde totalt misforstået, hvad den lønkode, som det hele drejede sig om, indeholdt, siger han.

Alligevel skal der gå næsten tre år, før piloten får at vide, at FPS har frafaldet kravet om tilbagebetaling af de knap 200.000 kroner. Det sker i marts 2015. Det er dog ikke afslutningen på sagen. For under arbejdet med lønsedlerne har HOD fundet ud af, at der faktisk er en fejl på

dem - den er bare til pilotens fordel. Faktisk er han gået glip af hele fem års tjenestemandspension. Det bliver begyndelsen på et nyt tovtrækkeri, som ender med, at piloten får sin manglende pension, og sagen kan afsluttes efter næsten fem år.

- Det har betydet alt, at jeg har haft HOD med på side-linjen. Med den aggressive form, som FPS lagde for dagen, så havde jeg nok bare betalt og dukket nakken, hvis jeg ikke havde haft HOD. Men fordi jeg havde dem med fra start, så var jeg egentlig ikke i tvivl om, hvem der havde fat i den lange ende hele vejen igennem. Det gjorde, at jeg var tryk. Og så viser HOD yderligere sin styrke ved at finde en fejl, som aldrig ville være blevet fundet, hvis jeg selv skulle have navigeret rundt i det, slutter han. ■

LEVERANDØR TIL DET DANSKE FORSVAR

Mission critical training
... Anytime - Anywhere

Med en stærk produktfamilie er IFAD i stand til at levere komplette simulationsbaserede træningsløsninger til forsvarets uddannelse og forberedelse af internationale missioner.

IFACTS
FAC/FO TRAINER

INTS
NAVAL TACTICAL SIMULATOR

IRAD
RADAR SIMULATOR

IRAS
RADIO SIMULATION

SIMGW
SIM GATEWAY

Med basis i 25 års erfaring og et tæt samarbejde med vore kunder leverer vi optimale løsninger, der opfylder forsvarets krav til kvalitet og budget. Vore løsninger anvendes til taktisk træning, Search&Rescue, FAC/AO træning og træning i radiokommunikation. Alle vore løsninger sikrer interoperabilitet og muliggør distribuerede værnssælles øvelser med både virtuelle og fysiske enheder.

**Naval tactical training - Communications training - Close Air Support & Call for Fire training
Distributed exercises, Simulator-, C2- and Sensor interoperability, Link and gateway systems**

IFAD · Østre Stationsvej 43, 2 · DK-5000 Odense C · T: +45 63 11 02 11 · info@ifad.dk · www.ifad.dk

SENIORSEMINAR

HOD inviterer sammen med PFA til seniorseminar på Kragerup Gods.
Seminaret er for dig, der forventer at have 2-3 år tilbage på arbejdsmarkedet
– og din eventuelle samlever/ægtefælle.

Seminaret afholdes

Mandag d. 4. oktober kl. 9.00 til tirsdag d. 5. oktober kl. 15.30

på adressen

Kragerup Gods
Kragerupgårdsvej 33
4291 Ruds Vedby

FORMÅLET MED SEMINARET ER at klæde dig på til de sidste år på arbejdsmarkedet og på overgangen til pension eller efterløn – eller eventuelt et nyt job. Både faktuel omkringing regler og begreber på området og med inspiration, som du kan bruge til at forholde dig til, hvordan tilværelsen skal forme sig i de kommende år.

På seminarer bliver du præsenteret for en række emner, der iflg. PFA's erfaringer er særligt relevante på netop det sted i livet:

- **Pensionsøkonomi:** Hvad skal du leve af, når du går på pension? Hvad skal du være opmærksom på i forhold til planlægningen af din pensionsøkonomi? I hvilken rækkefølge skal du bruge dine penge?
- **Muligheder og udfordringer** i både senkarrieren og den tredje alder – du får en række anbefalinger og gode råd til en overgang i livet, som for mange er en ret stor og vanskelig omvæltning.
- **Jobsøgning:** Hvis du ikke ønsker at sige farvel til arbejdsmarkedet, selvom din ansættelse i Forsvaret ophører, får du her viden om, hvad man lægger vægt på på det civile arbejdsmarked, hvad dine kompetencer hedder på "civilt" sprog, og hvordan dine kompetencer kan bruges både i det private og det offentlige. Endelig får du også tips til udformning af CV og brug af netværk i jobsøgningen.
- **Arv, testamente og begunstiggelse:** Er du opmærksom på, at der ved dødsfald gælder forskellige regler i forhold til hhv. de værdier, du ejer og har - f.eks. hus, bil og værdipapirer – og så pensionsopsparinger, som ved dødsfald fordeles efter andre regler? Og i hvilket omfang kan du selv styre udfaldet?

- **Et mere filosofisk blik på livet,** tiden og eksistensen, hvor du får det lidt mere overordnede perspektiv på det gode liv.

Undervisere og oplægsholdere på seminarer er dels PFA's eksperter vedrørende pensionsøkonomi, arv og testamente samt senkarrieren og overgangen til pension dels konsulent Steen Mikkelsen fra HOD vedrørende tjenestemandspensioner. Herudover vil du møde to eksterne eksperter vedrørende hhv. jobsøgning og livet og eksistensen.

Seminaret bliver tilrettelagt, så der er god mulighed for at stille spørgsmål og kommentere på indlæggene. Der bliver herudover lagt både større og mindre øvelser og opgaver ind i løbet af seminarer, dels fordi det styrker læringen og refleksionen, dels fordi det gør seminarer mere levende og styrker netværksdannelsen.

Der er ikke individuel rådgivning på selve seminarer, men det kan du altid aftale med PFA efterfølgende.

PFA har stor erfaring i at tilrettelægge og gennemføre denne slags arrangementer, som man har afholdt igennem de seneste 15 år. PFA afholder ca. 125 seniorkurser og –seminarer om året.

TILMELDING

Tilmelding foregår på hod.dk, hvor du skal logge dig ind. Deltagelse er gratis. Når du tilmelder dig, kan du også se flere detaljer om blandt andet programmet.

Da der kun er et begrænset antal pladser, foregår tilmeldingen efter først til mølle-princippet.

I audiens hos forsvarsattachéen

15 udenlandske forsvarsattachéer har base i København, hvor de hver dag arbejder på at fremme de militære forbindelser mellem hjemlandet og Danmark.

I denne artikelserie møder Officeren nogle af de forsvarsattachéer, der er repræsenteret i Danmark, til en snak om det forsvarspolitiske samarbejde, om forventningerne til Danmarks kapaciteter og prioriteringer og om en sikkerhedspolitisk omverden i hastig forandring.

Vores frihed kan aldrig tages for givet

Polen er en gammel nation, men en ung stat, og samarbejdet med NATO, USA og Danmark er grundpiller i landets sikkerhed. **"Polens historie har været turbulent, og derfor tillægger vi Forsvaret så stor betydning,"** siger den polske forsvarsattaché.

MAN FINDER DEN POLSKE AMBASSADE I HELLE-
RUP omkranset af enorme villaer på Richelieus Allé. Alléens navn henviser til kardinal Richelieu, som i 1600-tallets Frankrig personificerede den nye statsmandstanke om *raison d'état*; at statens velbefindende var alfa og omega, og at alle midler gjaldt, såfremt midlerne styrkede statens fortsatte trivsel.

Byt statens trivsel ud med landet overlevelse, og vi nærmer os et af temaerne for dagens besøg på den polske ambassade. Bag ambassadens gitterport byder en imødekomende forsvarsattaché, Andrzej Sypniewski, Officeren velkommen og forsikrer om, at skribentens cykel ikke behøver blive låst fast til stativet.

- Jeg tror, at din cykel er i sikkerhed her, siger han og griner.

Kort efter, i et afsidesliggende kontorlokale med udsigt til Øresund, kan interviewet gå i gang. Attachéen gentager, at han med glæde svarer på alle spørgsmål relateret til forsvar og sikkerhed, men at spørgsmål om eksempelvis pressens og retsvæsenets vilkår i Polen eller forholdet til EU bør overlades til ambassadøren.

Fra Warszawa-pagt til NATO

Den 56-årige oberst fra den polske hær har været i København siden august sidste år. Ligesom attaché-kollegerne fra de andre landes ambassader har corona sat en solid stopper for mange af de fysiske møder, men danskerne har været gode til at tage imod ham, siger han:

- Mit arbejde består i at være forbindelsesofficer mellem det polske og det danske forsvarsministerium. Trods de mange komplikationer, som coronavirussen skaber i det daglige, er samarbejdet med de danske soldater og embedsmænd virkelig godt. De fleste af dem kender jeg mest gennem telefonsamtaler og mails, men pandemien har ikke været en hæmsko for, at de har kunne give mig uvurderlig hjælp og støtte.

Posten som forsvarsattaché er den seneste i en militærkarriere, som begyndte i 1980'erne, hvor Polen stadig var allieret med Sovjetunionen, og Andrzej Sypniewski formelt tjente under Warszawa-pagtens faner.

- Jeg begyndte som ung soldat helt tilbage i 1986. Mit første job var meget rutinepræget og bestod mest af alt af træning og øvelser. Hvis du havde fortalt mig dengang, at jeg en dag ville tjene NATO, havde jeg aldrig troet dig!

Som barn blev Andrzej Sypniewski formet af spejderlivet og ikke mindst en stor interesse for Polens fortid.

- Vores historie er en af de vigtigste grunde til, at jeg blev officer i den polske hær, og det er jeg meget af stolt af. Siden jeg var barn, var jeg meget interesseret i historie, især i polsk militærhistorie, hvor soldaterne udkæmpede imponerende slag og udviste et stort mod på slagmarken.

- Det, som nok har vakt min største interesse, var perioden omkring Anden Verdenskrig og de polske soldaters bidrag til sejren over Nazi-Tyskland. Min far huskede mange ting fra dengang, og han fortalte mig ofte om krigen.

Halshug

Den 1. september 1939 blev Polen som bekendt invaderet af tyske tropper og bombefly, og da Frankrig og England var allieret med Polen, blev det startskuddet på Anden Verdenskrig. Chefen for den britiske militærmission i Polen skrev dengang, hvordan han med nazisternes angreb "så selve krigens væsen forandre sig: Al ære var skåret bort, det var ikke længere soldater, der gik i kamp, men kvinder og børn, som blev begravet under den."

Godt to uger efter nazisternes indtog rykkede Sovjetunionen ind fra øst, og Polen blev dermed dobbeltbesat. Kort efter besluttede Sovjetunionen at skaffe sig af med de højest rangerende officerer og andre ledere i det polske samfund.

Som den britiske militærhistoriker Max Hastings har

formuleret det, gav Stalin dermed officielt ordre til at halshugge Polen. I de følgende uger blev mindst 25.000 polske officerer og andre ledende personer myrdet i sovjetiske fængsler med en kugle i baghovedet. Kroppe blev efterladt i massegrave i skovene omkring Katyn. I alt døde der under Anden Verdenskrig seks millioner polakker, hvoraf størstedelen var civile.

- Polens historie har været meget turbulent. I årenes løb har Polen sejret flere gange, men vi har også tabt – og tabt land og sågar vores suverænitet. Det er derfor, at den polske regering tillægger Forsvaret så stor og så bred en betydning. Som vi plejer at sige, så kan vi aldrig tage vores frihed for givet, siger Andrzej Sypniewski.

9/11 redefinerede Polens sikkerhedspolitik

I dag dukker fortidens kampe og besættelser op med jævne mellemrum. Ikke kun i polske historiebøger eller på museer, men op af den polske muld i form af gamle miner og granater. Da Jerntæppet faldt, og Polen igen kunne erklære sig selvstændigt efter 45 års indlemmelse i Sovjetunionens interessesfære, var en af de første opgaver for en ung Andrzej Sypniewski således at koordinere fjernelsen af de efterladte sprængstoffer.

- Jeg arbejdede i den polske generalstab og var ansvarlig for at koordinere de delinger, der fjernede sprængfarlige materialer, som tyske og russiske tropper havde efterladt. Den dag i dag fjerner vi stadig sprængfarligt materiale fra jorden og i Østersøen, og alene sidste år fandt vores soldater mere end en kvart million miner, granater og bomber.

I midten af 1990'erne var Andrzej Sypniewski med til at fjerne sin sidste mine, nu som bataljonschef. I de efterfølgende år fulgte en karriere i blandt andet NATO's Allied Joint Force Command i Holland og SHAPE-hovedkvarteret i Belgien.

- Jeg har mange gode minder fra mine udsendelser, men det lader til, at min nuværende post i København vil blive noget helt særligt, siger han.

Andrzej Sypniewski var også udsendt til Bagram-luftbasen i en periode, og interviewet kommer ind på, at NATO snart trækker sine styrker hjem fra to årtiers indsats i Afghanistan. Forsvarsattachéen gør opmærksom på, at Polen ligesom Danmark har ydet store ofre i Irak og Afghanistan, men at tilbagetrækningen nok er et nødvendigt onde.

- Tilbagetrækningen fra Afghanistan har ikke været en nem beslutning, men det er en beslutning, der måtte tages før eller siden. Vi forsøgte i 20 år, og nu er det på tide at kigge fremad, selvom vi stadig vil holde et vågent øje med, hvordan situationen i landet udvikler sig.

Polen gik tidligt med ind i krigen mod terror sammen med USA – en skelsættende periode for polsk forsvar, mener Andrzej Sypniewski.

- 11. september redefinerede fuldstændig Polens måde at tænke statslig sikkerhed, ligesom det ændrede krigsførelse i al almindelighed, og måden vi forstod og imødegik nye trusler. Det gik op for os alle, at en effektiv terrorgruppe i høj grad kan påvirke stabiliteten i mange regioner i hele verden og dermed ramme os alle.

- Foruden selve terrorangrebet på USA var det også en

– Samlet set vil jeg mene, at Polens forsvars-
budget er ret ambitiøst. Men vi må og skal være
ambitiøse, eftersom den geopolitiske situation i
regionen ikke er voldsomt stabil.

Andrzej Sypniewski

stor ændring at vores sikkerhedspolitiske tænkning, at vi havde soldater, som deltog i NATO- og EU-operationer. Fra mit eget perspektiv er den vigtigste lære, at vi er med i NATO og i EU, og at dette er den største garant for Polens nationale sikkerhed.

Ambitiøst forsvarsbudget

Polen bruger 2,2 procent af bruttonationalproduktet på forsvar, og målsætningen for 2030 lyder på 2,5 procent. Men som i de fleste andre lande har coronavirussen bremset store dele af økonomien, hvilket også rammer kommende forsvarsudgifter.

- Militært udstyr så som ubåde og F35-kampfly er udgiftstunge, og på grund af pandemien har vi måttet omorganisere store dele af vores ressourcer til sundhedsvæsenet. Derudover har corona medført en økonomisk recession, som påvirker forbruget, hvilket igen mindsker skatteprovenuet og dermed forsvarsbudgettet.

Den endelige ambition om et stærkt polsk territorialforsvar samt et betydeligt bidrag til internationale missioner ligger dog stadig fast, fortæller Andrzej Sypniewski.

- De senere år har Polen indset behovet for at udvide Forsvaret, og derfor lancerede vi i 2017 en proces med at forme vores territoriale forsvarstropper – som vi i øvrigt i vid udstrækning har kunnet bruge under pandemien. Det fortæller os, at vi i sin tid valgte rigtigt ved at øge vores forsvarskapacitet betragteligt, fordi tropperne også kan støtte samfundet i denne sammenhæng.

- Polens primære mål er at udvikle sine egne muligheder for at kunne forsvare landet, men samtidig også huske at leve op til vores forpligtelser over for vores allierede, siger han og nævner, at polske soldater deltager i Irak, Afghanistan, Kosovo, Bosnien-Hercegovina, Rumænien og Letland.

- Samlet set vil jeg mene, at Polens forsvarsbudget er ret ambitiøst. Men vi må og skal være ambitiøse, eftersom den geopolitiske situation i regionen ikke er voldsomt stabil.

I ugerne op til interviewet samlede Rusland op mod 80.000 tropper og materiel tæt på grænsen til Ukraine. Ifølge Ruslands forsvarsminister skete troppeflytningen som en del af en "lyninspektion", mens NATO og ikke mindst Ruslands nabolande i vest så anderledes på troppeflytningen, der var Ruslands mest omfattende siden annekteringen af Krim i 2014. For Polen har de sidste to årtier været instruktive for landets sikkerhedspolitik.

- I dag forbereder vi ikke kun vores tropper på konventionelle angreb, men også på terror og hybridkrig. Med 9/11 så vi, hvad terror er i stand til, og i løbet af de seneste år har vi været vidne til hybrid krigsførelse på NATO's østlige flanke. Derfor må Polen kigge fremad, være årvågen og forberedt. Man kan ikke udvikle en hær til at forsvare sit land på kun et år. I øvrigt mener jeg, at Danmark står med en udfordring i Arktis, der ligner Polens udfordring i Østersøområdet.

Danmark kan rådgive om F35 og flåde

Forsvarsattachéen ser flere ligheder mellem Danmark og hjemlandet. Blandt andet er begge lande stærke tilhængere NATO, og begge lande prioriterer relationen til

USA. Derfor giver det også mening at fortsætte og udvide det eksisterende samarbejde, lyder det fra attachéen.

- For 20 år siden hjalp det danske flyvevåben Polen med at implementere F16-kampflyet, og jeres rådgivning var professionel og meget værdsat. Nu erhverver begge vores lande F35-kampflyet, og Danmark har endnu en gang tilbudt os sin støtte. Det er vi meget taknemmelige for, og det giver jo mening, at flyene kan bruges i Østersøområdet til at beskytte både Warszawa og København, siger han og nævner, at Polens første eksemplar ud af i alt 32 fly ankommer til Polen i 2024.

- Vi tror også på, at vi kan forbedre vores flådesamarbejde i Østersøen. Danmark har en stærk flåde, som vi i Polen ser op til, og som vi gerne vil lære af. I vores planlægning er vi på dette tidspunkt i gang med en signifikant modernisering på området, men jeg vil overlade det til specialisterne at drøfte de nærmere detaljer.

I dag er det danske forsvar allerede til stede i Polen som en del af NATO's Multinational Corps Northeast (MCNE), der blev oprettet i 1999 i havnebyen Stettin. For forsvarsattachéen er MCNE et afgørende element i det polsk-danske samarbejde og et bevis på værdien i at være med i NATO.

- I lyset af det nuværende, komplekse trusselsbillede er betydningen af stærke alliancer stadig valid. Polen fortsætter også med at investere og videreudvikle de tætte bånd til NATO og til USA, som er grundpillerne i vores sikkerhedsstrategi.

I skrivende stund har den amerikanske hærs 5. korps etableret et element af sit hovedkvarter i Polen, og ca. 4.000 amerikanske soldater er i Polen. Det tal kan efter sigende meget vel stige til 5.000 eller mere.

- Vi er overbeviste om, at styrkede alliancer er fundamentet for et godt forsvar og en succesfuld afskrækkelse. Derfor er tilstedeværelsen af amerikanske tropper på polsk jord et af de vigtigste samarbejder for os. Efter vores mening højner tilstedeværelsen af de amerikanske soldater ikke kun forsvaret af det polske territorium, men af hele NATO's østlige flanke.

Fortid, nutid, frihed

Polens lod som udsat nabo til stærke statsmagter går hundreder af år tilbage. Men ifølge den amerikanske historiker Timothy Snyder var det med dannelsen af Den Anden Polske Republik i kølvandet på Første Verdenskrig, at Polen for alvor tiltrak sig negativ opmærksomhed fra Tyskland og Rusland. I sin bog 'Bloodlands' fra 2010 skriver Snyder, at gendannelsen af Polen "ændrede magtbalancen i Østeuropa. Det var ikke stort nok til at være en stormagt, men det var stort nok til at være et problem for enhver stormagt med ekspansionsplaner. Selve eksistensen af et selvstændigt Polen var en hæmsko for både russisk og tysk magt og vakte fortørnelse i både Moskva og Berlin."

Siden Murens Fald har forholdet til Tyskland normaliseret sig, og begge lande er dag medlemmer af både EU og NATO. Relationen til Rusland er derimod mere kølig.

- Det lader desværre til, at forholdet mellem Vesten og Rusland forværres. Ikke desto mindre vil vi i Polen gerne have et godt forhold til Rusland, ligesom vi har det med

mange andre lande i Europa. Trods Anden Verdenskrigs historie har vi eksempelvis et godt forhold til Tyskland, og personligt har jeg både arbejdet med og for tyske officerer i NATO, og samarbejdet har hver gang været produktivt og udbytterigt.

- Jeg tror, at en overvejende stor del af det polske samfund stadig husker truslen fra Sovjetunionen under Den Kolde Krig. Vores land var langt fra selvstændigt, og i skolen "glemte" lærerne at undervise i særlige aspekter af vores historie og kultur - for eksempel hørte vi aldrig om Katyn, selvom tusindvis af polske officerer blev henrettet og efterladt i massegrave.

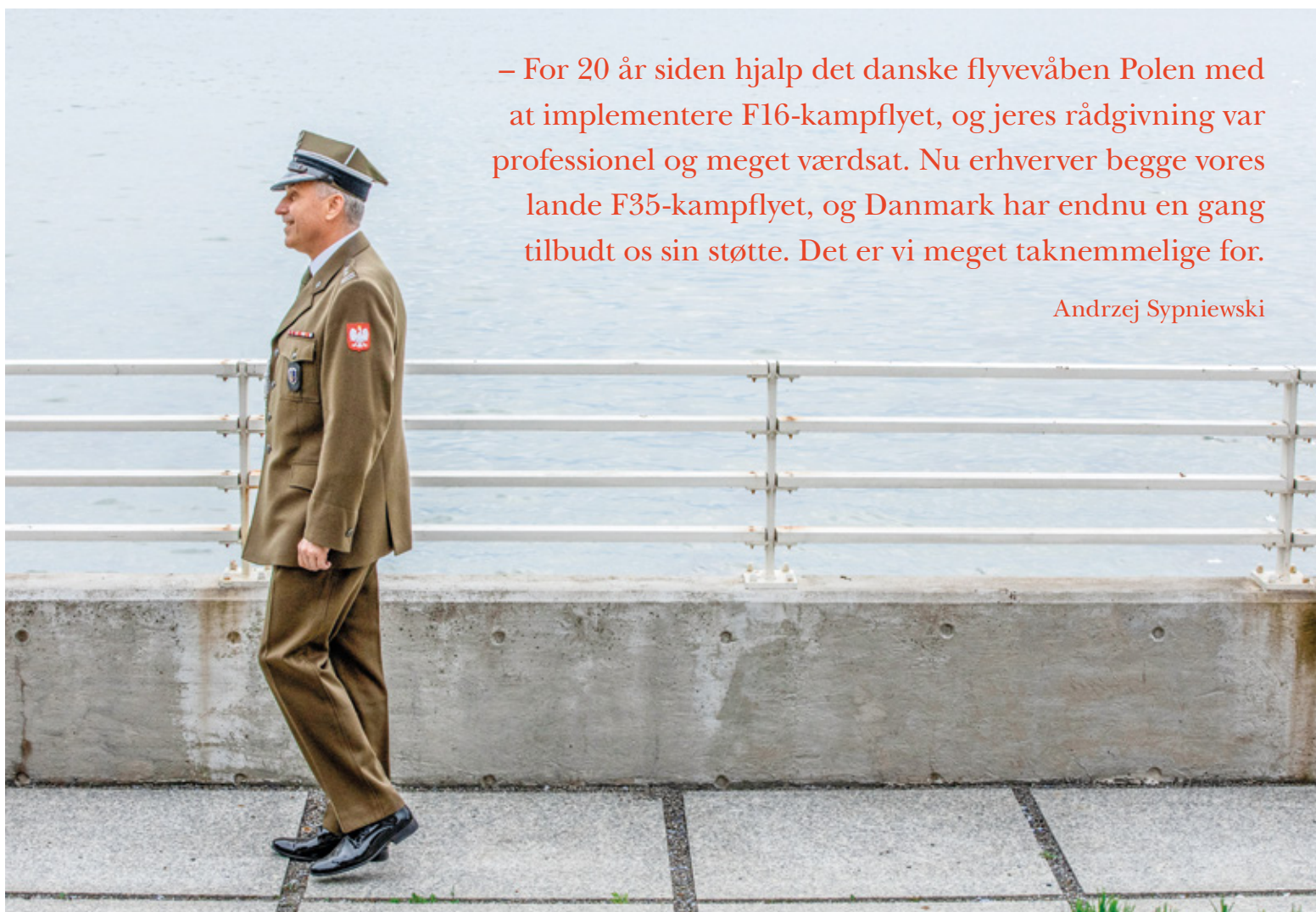
På falderebet indskyder Andrzej Sypniewski, at hans attaché-post fortsætter tre år endnu. Derefter går turen tilbage til Polen til en ny tilværelse som pensionist, hvor familien venter, heriblandt tre voksne børn med lange uddannelser og karrierer. Andrzej Sypniewski kan ikke lade være med at sammenligne sin opvækst med børnenes:

- Da jeg var ung, kunne man allerhøjest blive omplaceret til en håndfuld steder uden for landet som Østtyskland eller Tjekkoslaviet, men selv det var det svært at få myndighedernes tilladelse til. I dag har vi friheden til at leve, rejse og arbejde, hvor end vi ønsker det. ■

– For 20 år siden hjalp det danske flyvevåben Polen med at implementere F16-kampflyet, og jeres rådgivning var professionel og meget værdsat. Nu erhverver begge vores lande F35-kampflyet, og Danmark har endnu en gang tilbudt os sin støtte. Det er vi meget taknemmelige for.

Andrzej Sypniewski

TO VIGTIGE BØGER OM KRIGEN MOD TERROR

To bøger gør dig klogere på USA's ledende rolle i krigen mod terror. Fra Ranger-regimentets kirurgiske raids i Afghanistan og Irak til en diskussion højt oppe i helikopteren, hvor David Kilcullen retter en skarp kritik mod det, han kalder, Vestens manglende strategi og vilje de sidste tyve år.

TEKST ANDERS HØJER RØMELING

HELT TÆT PÅ AMERIKANERNES KRIG MOD TERROR kommer man i bogen 'Violence of Action' skrevet af den tidligere ranger-soldat med det danskklingende efternavn Marty Skovlund Jr. Forfatteren har interviewet en lang række kolleger, der i årene 2001 til 2011 udgjorde krigens yderste spydspids i Afghanistan og Irak. Bogen er dermed en form for løst organiseret dagbog, hvor også en hustru og en mor til en falden ranger kommer til orde.

Siderne byder på masser af intense kampe på stejle bjergsider i Afghanistan og minerede terrorceller i Bagdads forstæder. Undervejs hører man også om soldaternes forhold til regimentets historie og hårde

adgangskrav, om Gud og patriotisme og om sorgen og chokket, når en kammerat falder i kamp.

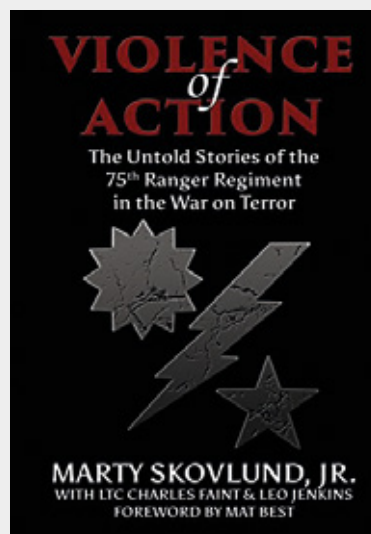
I takt med, at rangerne får flere og flere missioner, stiger risikoen for vejsidebomber og bagholdsangreb, og vi hører om mange ranger-soldater, der sendes hjem i kister eller på en bære, og hvordan de, der bliver lappet sammen, på ny kaster sig ind i kampen for at stå side om side med deres kammerater og slå USA's fjender ihjel.

En af bogens tidlige missioner skil-drer Ranger-regimentets overtagelse af den enorme Haditha-dæmning i Irak, som man frygter, at Saddam Hussein vil sprænge i luften for at skabe en humanitær og miljømæssig katastrofe. Rangerne kæmper overlegent og holder stand, og der er endda plads til et tvivlsomt toiletbesøg ud over dæmningens side og sikringen af skoldhede Fanta-dåser. Men Haditha-dæmningen er også stedet, hvor regimentet for første gang i bogen møder den nye form for krig, hvor civile og krigere glider sammen: Ved et checkpoint nær dæmningen stiger en gravid kvinde ud af sin bil og beder rangerne om en flaske vand for så at udløse et selvmordsbælte.

"Som amerikanere har vi svært ved at forstå, at der findes oprigtigt onde mennesker i verden. Disse mennesker forstår kun vold, og den eneste måde at beskytte resten af verden mod dem på er enten at dræbe dem eller bure dem inde til evig tid et sted, hvor de ikke kan gøre andre ondt," skriver en soldat i bogen.

Rangere ejer natten

Tidligt i krigen udgør rangerne ofte en støttende funktion for andre specialenheder, men deres agilitet og slagstyrke viser sig uundværlig i jagen på al-Qaeda's topfolk. Med tiden bliver rangerne så effektive, at de på to år går fra at udføre 18 nålestikope-

rationer om måneden til 300. Som forfatteren skriver, så perfektionerer man de små ranger-enheder kirurgiske raids i en sådan grad, at man kan folde dem ud i industriel skala.

Snart arbejder regimentet næsten kun med 'time sensitive targets', og flere gange får styrken, der ellers tidligt i bogen gør en dyd ud af time-lang forberedelse, først missionsdetaljer, når de er på vej mod målet i helikopter. Rangerne bliver ifølge forfatteren en af hjørnestenene i USA's krig mod terror, og soldaterne selv betegner sig som moderne spartanere og som natlige rovdyr, eksempelvis i denne passage:

"Alle seks par onde, grønne øjne stirrer på mig, venter på, at jeg slutter mig til dem. Jeg slår mit natkikkert sigte ned, og natten fremstår nu som et klart billede af grønt og sort. Ikke mere mørke. Jeg er nu en af dem. I vores element er vi ustoppelige. Vi ejer natten, og mørket kan ikke skjule vores fjender".

'Violence of Action' er rig på rå og intense beretninger fra Irak og Afghanistan, og ifølge bogens indledning er det første gang, at 75th Ranger Regiments indsats i krigen mod terror fortælleres som én samlet historie. Og så er bogen fuld af tør humor, eksempelvis når rangerne arbejder sammen med Marinekorpset eller Navy SEALs. På en mission midt om natten insisterer ranger-soldaterne på at krydse en flod, mens SEAL-holdet vil vandre flere kilometer til en bro, der kan bringe dem tørskoet over. En ranger skriver hovedrystende:

"Jeg lærte den nat, at ingen bryder sig om at blive våd; ikke en gang SEALs, som ellers har prøvet at svømme gennem et torpedorør og vaginaen på en hval".

Blodår og fejlskud

Nok var ranger-soldaterne hårdt-

slående og overlegne på landjorden, men den overordnede strategi for krigen sejlede. Det mener David Kilcullen i bogen 'Blood Year' fra 2016. Som tidligere soldat, rådgiver og professor har Kilcullen arbejdet indgående med krigen mod terror for både CIA og Pentagon, men han og kollegerne greb krigen forkert an. Ifølge Kilcullen skete den første store fejl med invasionen af Irak, der trak ressourcer og fokus væk fra USA's egentlige mål, nemlig at bekæmpe al-Qaeda og gruppens støtter i Mellemøsten, Afrika og Asien. Men Irak var kun sneglen, der fik lavinen til at rulle.

I Kilcullens øjne svingede krigen mod terror fra George Bushs overreaktion oven på 11/9 til Barack Obamas tøven. Bush-administrationen startede to krige og skar undervejs alle modstandere over en kam med de skelsættende ord om, at "enten er du med os, eller også er du med terroristerne". Derefter – og Kilcullen var selv med til dette arbejde – adskilte man konceptuelt terrorbekæmpelsens krige og kriser fra hinanden i et forsøg på at gå efter terroristledere. Da al-Qaeda stod svagest omkring 2011, trak Obama amerikanerne ud af

Irak og mindskede tilstedeværelsen i Afghanistan.

En eller mange kriser?

Helt galt gik det i det titulære blodår mellem 2014-2015, hvor ISIS ræsede gennem ørkensandet i den irakiske hærskampvogne og Humvees, hvor krigen i Syrien sendte flygtningestrømme mod Europa, og hvor terrorangreb efter terrorangreb ramte Vestens hovedstæder.

I dette eskalerende kaos øjnede Rusland og Iran en mulighed for at sætte sig på Mellemøsten. Modsat USA og Vesten, der opfattede de mange kriser som selvstændige problemer med selvstændige løsninger, agerede Rusland ud fra en tese om, at udviklingerne i Syrien, Irak, Krim-halvøen, Ukraine, Baltikum og Arktis var forskellige facetter af samme strategiske problemstilling.

I disse måneder, hvor NATO på tyveåret for 11/9 trækker sine sidste tropper ud af Afghanistan, er 'Blood Year' trods sine fem år på bagen stadig relevant læsning.

Et spørgsmål om karakter og vilje

Alt i alt, mener Kilcullen, har krigen mod terror stillet Vesten værre og mere usikkert end i årene før 11/9. Vesten har kun sig selv at takke for, at der ikke er sket forbedringer undervejs, og både Bush-administrationens højteknologiske invasion af Irak og Obamas distancerede brug af droner og specialstyrker manglede seriøsitet og vedholdenhed:

"Uanset mængden af højteknologiske våben vil det ikke hjælpe, for problemet løses ikke af teknologi eller intellekt, men af karakter og vilje og af at indse den benhårde virkelighed, der tilsiger, at du ikke kan kæmpe uden at kæmpe". ■

Det at være officer er et meningsfuldt hverv, som samtidig giver unikke oplevelser og ind imellem placerer den enkelte officer i helt særlige situationer. Officeren har bedt en række medlemmer fortælle om én episode i deres karriere, der stikker ud som noget særligt eller noget, som de aldrig havde forventet at havne midt i.

SHOW TIME

Tommy Mortensen stod som nyudnævnt kaptajn i spidsen for Danmarks største flyopvisning, **da Danish Air Show var i voksefasen** fra at være et lokalt arrangement i Flyvevåbnet med 60.000 besøgende til at blive en national begivenhed med op til 150.000 gæster.

TEKST MICHAEL AAGAARD JENSEN

I 2006 ER TOMMY MORTENSEN, som til daglig bliver kaldt TOB, netop ved at færdiggøre 'kaptajnsskolen', og han skal tilbage til sit gamle tjenestested på Flyvestation Aalborg. Men det er ikke en helt almindelig opgave, han skal løse her. Han er nemlig blevet projektleder for det, der skal blive den største enkeltdagsbegivenhed i Danmark – Danish Air Show.

- Jeg havde kun tidligere været med til ét airshow på Flyvestation Skrydstrup tilbage i 2000, da jeg gik på officersskolen, hvor jeg egentlig bare var rundt og kigge som almindelig gæst. Dengang havde jeg ingen idé om, hvad det ville komme til betyde - hverken i størrelse, eller hvor meget tid der ville komme til at gå med det, fortæller han.

På inspirationstur

TOB siger ja til udfordringen, og samme år tager han på inspirationstur til Danish Air Show 2006, der det år blev holdt på Flyvestation Skrydstrup. Airshowet er en del af de politisk bestemte åbent hus-arrangementer, som blev afholdt over alt i Forsvaret, og det tiltrak omkring 60.000 nysgerrige. TOB tænker dog, at airshowet har potentiale til at blive meget større.

- Mine tanker var, at det var en rigtig god mulighed for at lave et branding- og rekrutteringsarrangement, hvor vi fik så mange gæster som muligt ind for at vise, hvad det er, vi kan i Forsvaret og ikke kun i Flyvevåbnet. Jeg håbede, at vi på den måde ville få en masse ambassadører blandt den danske befolkning, som ville kunne videregive deres forhåbentlig positive oplevelser om Forsvaret, siger TOB.

Han begyndte at kigge til udlandet for at undersøge,

hvad det var, der gjorde større flyopvisninger attraktive for publikum. Samtidig får han ret frie tøjler af sine chefer til at gå i gang med planlægningen.

- Det var meget overvældende, at man som nyudklækket kaptajn kunne få så meget ansvar. Det var jeg meget beæret over, og det satte faktisk retningen for mit efterfølgende virke i Forsvaret, fortæller TOB.

Utraditionel tilgang

Han gik til opgaven på en utraditionel måde. Efter aftale med Flyvertaktisk Kommando, som normalt stod for kontakten til udenlandske flyvevåben, gik han direkte til de udenlandske enkelte enheder, som Aalborg gerne ville have til at deltage. Metoden var effektiv, for flere enheder med spændende fly end tidligere gav tilsagn om at deltage. En af hans egne darlings sendte dog TOB ud i en noget uvant situation.

- Ungarn havde et meget spændende og ikonisk kampfly, en MIG-29, som vi gerne ville have med. Så for at få kontakt til det ungarske flyvevåben tog vi fat i den danske ambassade i Budapest. De ville gerne hjælpe og gav derfor en forbindelse til det ungarske udenrigsministerium, fortæller TOB.

Et telefonmøde kommer op at stå, og igennem tolk må TOB kommunikere det danske ønske videre.

- Jeg sad alene til mødet. Jeg havde fået at vide, at det var en chef, jeg skulle tale med, men jeg havde ikke regnet med, at det var, hvad der svarer til en departementschef i det ungarske udenrigsministerium. Jeg havde ingen umiddelbare forudsætninger for en forhandling på det niveau. Mine tanker var, at jeg skulle holde mig i nogle overordnede termer, som ikke var alt for bindende

Kaptajn Tommy Mortensen til daglig
kendt som TOB.
Foto: Flyvevåbnets Fototjeneste

DANISH AIR SHOW

125 militære og civile fly gennemførte omkring 1.100 starter og landinger ved Danish Air Show 2007. På jorden var 50 udstillere. Ved Danish Air Show 2018, som er det seneste, der blev afholdt på Flyvestation Aalborg, var showet vokset markant, og op mod 150.000 gæster var på besøg. Foto: Privat

fra vores side af, og at jeg ikke kom til at love noget på Danmarks vegne, som vi ikke kunne stå inde for, husker han.

Undervejs bliver samtalen dog mindre formel, og det ender faktisk med, at ungarerne sender deres ikoniske MIG-29.

- Så via en laverestående dansk officer lykkes det at skabe et netværk til en højtrangerende embedsmand i Ungarn. Det viser vel egentlig bare, at hvis der er vilje, så er der også en vej, siger han.

Ildsjæle

Det lykkedes også at lokke fire præstigefyldte internationale opvisningshold til at deltage mod de normalt et til to teams. Og det var næppe lykkedes uden en masse engagerede kolleger både i Flyvertaktisk Kommando og på Flyvestation Aalborg samt støtten fra andre enheder i Forsvaret.

- Jeg opdagede alle de ildsjæle, der findes blandt mine kolleger på alle niveauer på flyvestationen og generelt i Forsvaret. Det var simpelthen en mind-blowing oplevelse for mig at se det engagement og den ildhu, de lagde i arbejdet. Det har fulgt mig lige siden, at hvis man intro-

ducerer et projekt eller opgave på den rigtige måde og involverer sine kolleger fra starten, så er folk mere villige til at engagere sig igennem hele forløbet, og ingen opgave er hverken for lille eller for stor til at blive løst. Jeg var utrolig stolt over deres indsats og støtten op om opgaven. Den oplevelse har helt sikkert haft stor betydning for mit fremtidige virke som projektleder, fortæller han.

Klumpen i halsen

På dagen for showet når sommervarmen op på 30 grader, og Danish Air Show må derfor konkurrere med strandlivet om gæsternes gunst. På trods af det kommer over 75.000 på besøg på Flyvestation Aalborg, og det vurderes, at op mod 25.000 har taget opstilling omkring flyvestationen og på begge bredder af Limfjorden. Den dag får TOB følelsen af, at de har opnået noget stort.

- Det hele kulminerer på selve dagen. Det er da, den dér klump i halsen kommer, hvor man kan give sig selv et mentalt klap på skulderen og sige, at det var godt gået. Det med at kunne se gæsternes og især børns ansigtsudtryk og deres målløshed over, hvad de forskellige fly kan. Det var det hele værd. ■

HOD MEDLEMSFORDELE

Rådgivning

Du kan få rådgivning vedr. løn- og ansættelsesforhold, skatteforhold, tjenesterejser, INTOPS, pension, forsikringer med videre. Som fuldtids- eller kadet/elevmedlem har du desuden mulighed for at trække på sekretariatets bistand til lokale forhandlinger, hvor sagen ikke kan løses af den lokale TR.

Officersbanken – Lån & Spar

Du kan få unikke fordele i Lån & Spar, fordi HOD er medejer af banken.

Advokathjælp

HOD samarbejder med et advokatfirma, som du har mulighed for at benytte til en favorabel medlemspris.

Forsikring

HOD har aftaler med Tryg og Dansk Tandforsikring, hvor du kan få favorable medlemspriser på alle de forsikringer, som du har brug for.

Pension

HOD har en attraktiv og konkurrencedygtig aftale med PFA.

Lån

Du kan optage lån i Tjenestemændenes Låneforening til en fordelagtig rente og uden gebyrer og stiftelsesomkostninger.

Forbrugsforeningen

Du kan blive medlem af Forbrugsforeningen og få glæde af de fordele, som foreningen tilbyder.

Der er mange penge at spare på alt fra maling til rejser til den daglige kop kaffe.

Fagblad

Du modtager Fagbladet Officeren 6 gange om året.

Læs mere om alle medlemsfordelene på hod.dk.

Du er også altid velkommen til at kontakte os på 3315 0233 eller hod@hod.dk

TILBAGEBETALINGSSAGER EFTER DET NYE TIDSSTYRINGSSYSTEM

FORSVARET ER I ØJEBLIKKET I GANG

med at gennemgå udbetalinger m.v. af merarbejde samt andre sager, som er opstået i forbindelse med det nye tidsstyringssystem.

HOD har deltaget i orienteringsmøder omkring eventuelle sager, hvor medarbejdere skal tilbagebetale honoreringer for merarbejde, som efterfølgende har vist sig at være fejlregistreringer.

Den første sag, som kom til vores kendskab, var en begrænset sag, som bestod i en udbetaling af ca. 30 merarbejdstimer samtidigt med, at pågældende også var blevet sat til at afvikle timerne.

Ved gennemgang af pågældendes sag, viste det sig, at vi skulle helt tilbage til indførslen af tidsstyringssystemet, altså

efteråret 2019. Pågældende havde rigtig nok både afviklet timerne og fået timerne udbetalt som merarbejde – så spørgsmålet var, om han havde haft mulighed for at opdage fejlen, eller om der kunne være tale om, at han handlede i god tro.

Ved gennemgang af tidsinfolister m.v. viste det sig, at pågældende i en periode på 6 måneder, dels ikke havde fået tidsinfolisterne og dels var de ikke retvisende, så resultatet blev, at Forsvaret var enige med HOD i, at pågældende ikke havde mulighed for at opdage fejlen – og derfor frafaldt Forsvaret sagen.

Tilbagebetalingssagerne kører stadig i Forsvaret.

Konsulent Steen Gøtsche

OFFICEREN

Nr. 3/2021, 30. årgang

ISSN: 2445-5326
Fagbladet Officeren er udgivet af Hovedorganisationen af Officerer i Danmark (HOD)
Olaf Palmes Gade 10
2100 København Ø.
Tlf. +45 3315 0233
Fax: +45 3314 4626
www.hod.dk

Facebook: Hovedorganisationen af Officerer i Danmark

Ansvarshavende redaktør:
Oberstløjtnant Niels Tønning
+45 2237 3966
niels@hod.dk

Redaktør:

Pressechef Vickie Lind
+45 5159 0742
vickie@hod.dk

Grafisk design:

Gregorius DesignThinking

Tryk: Jørn Thomsen Elbo A/S

Annoncer:

Ocean Design ApS
Dragstrupvej 12, Dragstrup
3250 Gilleleje
Annoncechef Casper Aistrup
cha@oceanmedia.dk
+45 3154 0300

Annoncepriser:

1/1 side: kr. 9.450
1/2 side: kr. 5.850
1/4 side: kr. 3.500
1/8 side: kr. 2.350
Priserne er inkl. 4 farver.

Redaktionen forbeholder sig ret til at afvise annoncer, der strider mod bladets tone og ånd.

Deadline for indlæg og annoncer:

Blad nr. 4/2021: 9. august
Som udkommer: 8. september
Blad nr. 5/2021: 20. september
Som udkommer: 20. oktober
Blad nr. 6/2021: 8. november
Som udkommer: 8. december

Abonnement: 828,- kr. pr. år.

Redaktion afsluttet den 8. juni 2021.

Kontrolleret oplag: 5.122 i perioden 1. juli 2017 – 30. juni 2018

Fagbladet Officeren er via trykkeriet Jørn Thomsen Elbo A/S certificeret efter følgende internationale standarder: ISO 14001 miljøcertificering, ISO 9001 kvalitetscertificering, FSC-certificering og SvaneMærket. Magasinet er trykt på miljørigtigt papir med vegetabiliske farver.

11

– Har krigen i Afghanistan været det værd? Måske man i stedet skal stille sig selv spørgsmålet, hvor vidt Forsvaret løste den opgave, man var blevet sendt af sted for at løse.

Timm Willum Larsen, oberst

Læs: Den sidste danske soldat i Afghanistan

Vedr. adresseændringer
kontakt venligst
HOD's sekretariat
Olof Palmes Gade 10,
2100 København Ø
Mail: hod@hod.dk